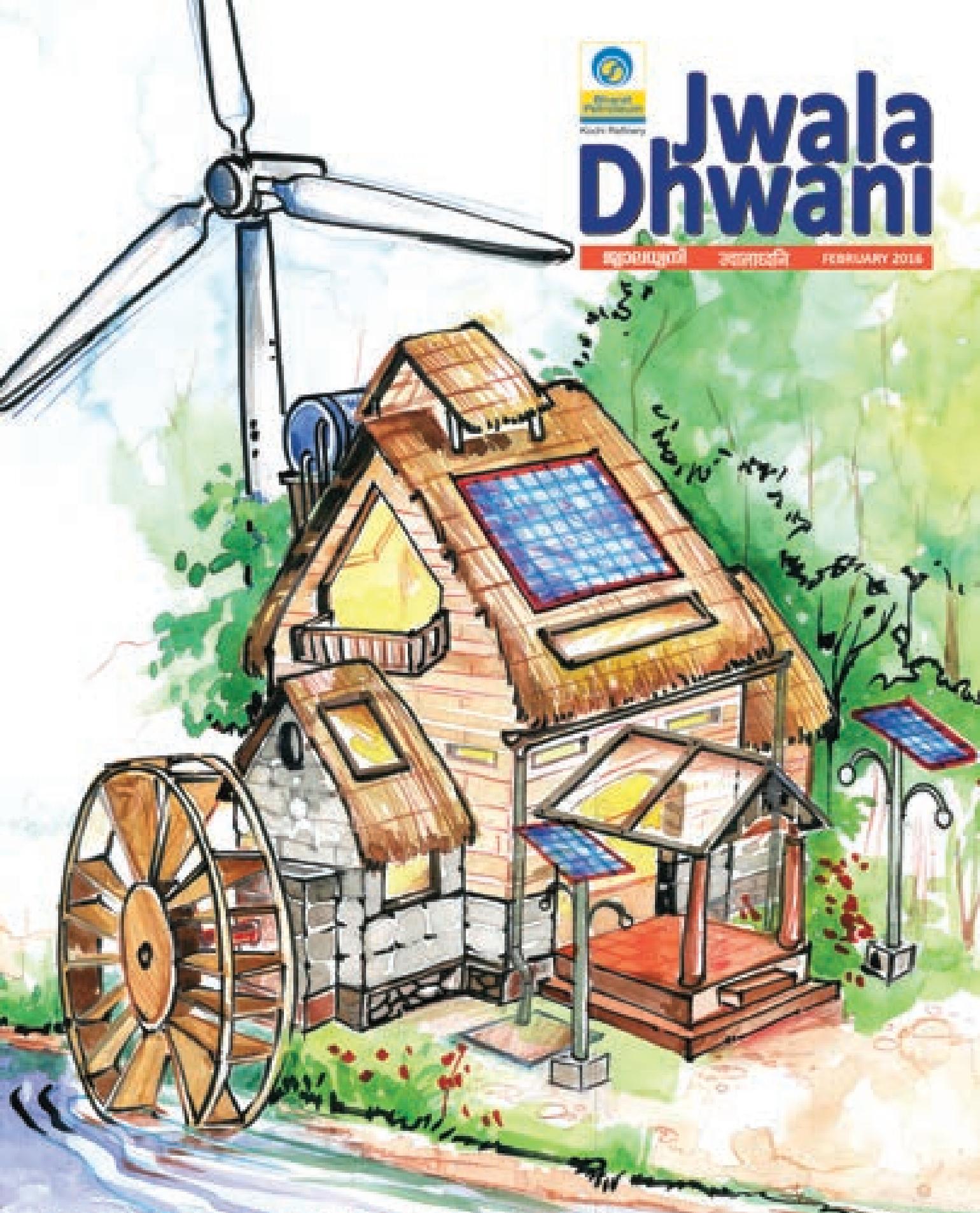

Jwala Dhwani

ज्योत्सुकी ज्वालाद्वनि FEBRUARY 2016

DREAMS FOR TOMORROW

Republic Day celebrated

The 67th Republic Day was celebrated with patriotic fervor in Kochi Refinery. Mr Prasad K Panicker, ED I/C (KR) unfurled the National Flag in front of the Administration building on 26 January. Meanwhile Mr CK Soman, GM (Operations) unfurled the National Flag at STF, Puthuvype.

Spectacular parades by CISF contingent, Security and CR School band added colours to the function.

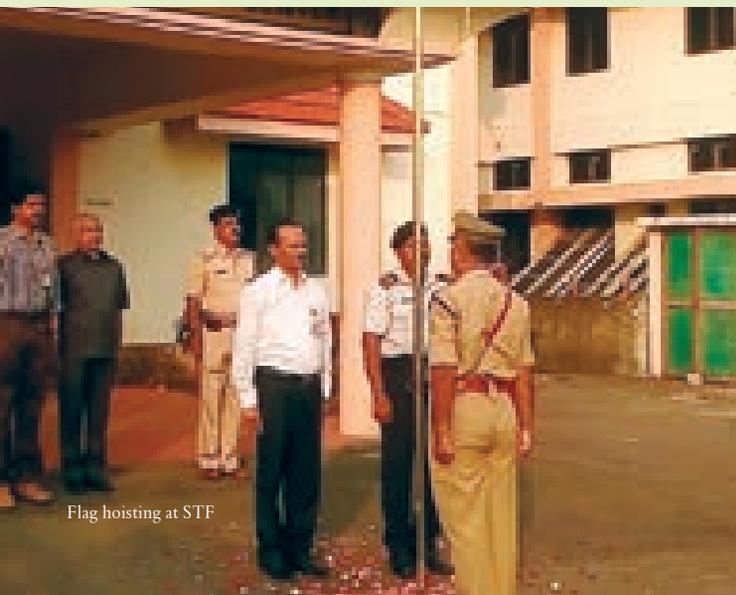
Flag hoisting at KR

CISF contingent

CR School band

Flag hoisting at STF

The audience

Dreams for tomorrow

We are living in exciting times. Many feel that we are in the threshold of a fourth industrial revolution.

The previous revolutions progressed at a linear pace. But the ensuing one is developing at an exponential rate. Day in and day out we hear about new pathbreaking discoveries in all areas of science and technology. We come across changes in our smart phones, home appliances and energy systems. Renewable energy has already entered our lives. Very soon robotics would step in to our living spaces.

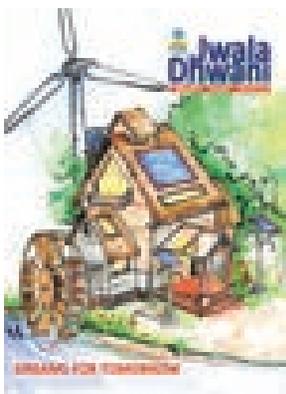
In the World Economic Forum held at Davos in mid-January, the leading minds debated of the emerging scenario. This is what Klaus Schwab, Executive Chairman of the forum said: "There has never been a time of greater promise, or greater peril."

The days to come seems to be a futuristic dream world. The spirit is every where. This year Oil & Gas Conservation Fortnight was observed with the theme 'Clean fuel. Healthy people.' In one of the competitions held as part of OGCF, employees shaped posters about future homes. The first prize entry dons the cover page of this issue of *JwalaDhwani*. You would agree that it looks like a dream house.

Meanwhile, we celebrated BPCL's Ruby Jubilee with the slogan '40 years of fuelling dreams.' Indeed, we have been fuelling dreams.

In the last forty years, BPCL brought cleaner and hygienic cooking fuel LPG to millions of houses. It played an important place in the transportation revolution which enhanced our mobility. BPCL fuelled the civil aviation revolution by setting up the aviation fuelling infrastructure in the airports. BPCL enhanced its refining capabilities to meet the energy requirement of the country.

This issue extensively covers our Ruby Jubilee celebration and OGCF. And thereby we try to focus on the dreams for tomorrow.

The cover page has been designed with the first prize winning entry of OGCF Poster competition by Mr Rajiv Raj/Mfg

Thought for the month

If you can dream it, you can do it
- Walt Disney

2

'Dreams set KR Oval rocking'

5

Conserve Fuel - Save Future

19

संबंध

23

'തകരസമരം എതിരവർണ്ണൻ'

Editor

MV Prabhakaran

Associate Editor

George Thomas/HR

Editorial Board

Girija V R/HR

Ganesan S/ESE

Chandrasekharan M/Retd

Sasidharan R/Retd

Editorial team

Vineeth M Varghese/HR

Latha Kamath/HR

Elizabeth Davis/HR

Mohammed Nizar PA/HR

Anil Kumar CS/HR

Correspondents

Bijoy K I / Maint

Biju T N/ Projects

Chandresh S/ OM&S

Gopalakrishnan CV/ F&S

Harinath V/ Mfg

Joseph KT/CQC Lab

Joseph Simon VM/ Maint

Krishnan T B / Maint

Manojkumar TS/ Finance

Padmanabhan K/ Projects

Parameswar S / HR

Philly Cherian/ Projects

Rajan CK / DGM(AE)'s office

Shaji P Stephen/ Mfg

Sreeraj KR/ P&U

Subramanian KP/ P&U

Suresh Babu/ OM&S

Thulasidas N/ P&CS

Valsala Joseph/ Retd

Vidhya KV/ IS

Vilma Jaims/CR School

Edited & published by

Deputy General Manager (HR) I/C

Circulation

G Kumar/HR

Design & Printed at

Niseema Printers, Saroj, SRM Road, Kochi

Email: niseemaprinters@gmail.com

Produced by

Public Relations

BPCL Kochi Refinery

Mailing address

Post Bag No. 2

Ambalamugal 682 302

Ernakulam District

Kerala, India.

Tel: 0484 2722061

Fax: 0484 2720856

The views expressed in *JwalaDhwani* are not necessarily those of the management

Member, Association of Business Communicators of India

JwalaDhwani estd. in 1966 as CRL Newsletter

For private circulation only

All rights reserved.

Reproduction in any form only with the written permission of the editor.

'Dreams set K

Ruby anniversary celebrated at Ko

"BPCL has been fuelling the dreams and aspirations of all its stakeholders for four decades. Echoing Martin Luther King Jr., I also have a dream, that BPCL will continue on its trailblazing path for many more years to come, leveraging its core strengths of people and technology."

- From Our C&MD Mr S Varadarajan's Ruby Jubilee Message

The BPCL Ruby Jubilee celebrations at Kochi Refinery on the evening of 24 January brought together this spirit of dreams.

'40 years of fuelling dreams.' The theme of the celebrations had a deep imprint in the minds of over 3500 BPCL family members who gathered for the festivities. Indeed dreams set the Kochi Refinery Oval rocking.

Words of our Executive Director I/C (KR) Mr Prasad K Panicker took the audience through the dreamy evolution and growth of the company. "Exactly forty years back, the Indian Parliament took a landmark decision which transformed the Indian industrial history and energised the nation building process substantially. The decision was to nationalise a company which pioneered in the energy sector in the country. In 1920s this company had brought kerosene to the rural villages of India. In 1930s this company had sold canned gasoline to the first motor cars of the country. The company had fuelled J R D Tata's solo flight from Karachi to Mumbai which was marked the beginning of civil aviation in the country. The journey from Burma Shell to Bharat

Petroleum Corporation Limited was just the first step of a great journey."

Thereafter ED (KR) I/c took the audience through the next forty years of fuelling the dreams. The journey of BPCL that brought cleaner fuels to our skies, waters, roads, industries and kitchens was traversed through his inspiring speech.

The corporate film screened was also an inspiring pictorial treat that captivated one and all.

Various competitions had been conducted earlier as part of the Foundation Day as well as My stage- a platform for showcasing internal talents. 'Cartooning, Skit, karaoke and Mime contests that featured in this initiative had brought employees together.

The programme began with

Mr Prasad K Panicker

Mr PS Ramachandran

Mr PK Suresh

R Oval rocking'

chi Refinery

the enchanting BPCL Anthem. Mr PS Ramachandran, General Manager (Project Units), shared C & MD's message in Hindi and Mr PK Suresh, General Manager (Finance), shared it in Hindi.

The first prize winning performances of 'My stage' – Karaoke and Mime was featured in the meet.

Mr Prasad K Panicker, ED I/C (KR), Mr PK Suresh, General Manager (Finance), Mr CK Soman, General Manager (Operations), Mr PS Ramachandran, General Manager (Project Units), Mr PK Thampi, General Manager (Technical), Mr Prabhakaran MV, DGM(HR) I/C, Mr S Somasekhar, DGM (Advisory Engg) and

Mr Ninan CS, DGM (Advisory services) & President (KR Club) distributed the certificates and prizes to the winners of various competitions conducted as part of 'Foundation Day' and 'My Stage'. The winners of BMI competition also received the prizes during this occasion. Mr Justin KP/Maintenance won the first prize while Mr Samuthira Pandian P/ Projects-Electrical and Ms Agitha ML/Finance won the second and third prizes.

The Ceremony concluded with a mega show with a series of scintillating performances like Ganamela by famous play back singer Mr Vidhu Pratap, comedy

Ms Aswathy K anchoring the programme

Winners of Ruby Jubilee competitions

Essay Competition (Employees)

First Prize - Vijayan A N, Finance Dept

Second Prize - Shyjini Kuniyil, HR Dept

Third Prize - Anthony Solomon, HR Dept

Essay Competition

(Children of employees - Age Group - 12 to 15 yrs)

First Prize - Master Vysakh,

S/o Smt Shyjini Kuniyil, HR Dept

Second Prize - Master Adithya Kartha C B,

S/o Smt Suvitha C, HR Dept

Quiz Competition

First Prize - Ranjith T P, P&U Dept

Second Prize - Sreekumar M K, P&U Dept

Third Prize - Vijayan A N, Finance Dept

My Stage:

Cartooning

First Prize - Nishant Choubey, IREP Commissioning

Second Prize - Antony Fabin V S, IREP Commissioning

Third Prize - Rajeesh Raj, Manufacturing Dept

Karaoke Singing Competition - Single

First Prize - Prashant T, Projects

Second Prize - Justin Antony, Manufacturing Dept

Third Prize - Ajikumar P K, Manufacturing Dept

Karaoke Singing Competition - Group

First Prize - P Mohanan & Team

Second Prize - Sasikumar M & Team

Third Prize - Mani M T & Team

Mime Competition - Single

First Prize - Ranjith T P, P & U Dept

Second Prize - Ajith T P, Manufacturing Dept

Third Prize - Koshy John, QC Dept

Mime Competition - Group

First Prize - Team Utility

Second Prize - Jimmy Paul & Team

Third Prize - Rajeendran P K & Team

Skit Competition

First Prize - Ajithkumar N & Team

Second Prize - Jimmy Paul & Team

Third Prize - Team Utility

skits, magic show and variety dances. Children danced in sheer excitement to the tune of various songs.

HR and Cochin Refinery Club took lead roles in organizing the function with the voluntary assistance of others in all departments.

Conserve Fuel - Save Future

The Oil and Gas Conservation Fortnight (OGCF) celebrations began in Kochi Refinery on 15 January. Various awareness campaigns were conducted during the celebrations from 15 to 31 January.

Employees joined together to take the OGCF pledge in front of the Administration building marking the beginning of the celebrations. Mr PK Thampi, General Manager (Technical) led the pledge. The pledge was taken at both the Refinery Office and the City Office. OGCF pledge and badges were distributed to all the employees on the inaugural day and the badge was used throughout the fortnight.

Free pollution check up for vehicles

A free pollution check up of four wheeler vehicles was arranged for 4 wheelers on 18 January. About 200 vehicles were covered under this programme. The two-wheeler pollution check up was conducted on 19 January where more than 250 two-wheelers were covered.

Essay competition for employees

Various programmes were conducted to propagate the message of saving fuel for the future. Among the literary competitions was the essay writing competitions for employees. The competition was conducted in Hindi, English and Malayalam on the theme Clean fuel – Healthy People. Employees from different departments participated in the competitions held on 20 January.

Mr Gokul VK, F&S, Mr Anilkumar P N, Mfg, Mr Varun M, QC won the first, second and third prizes in Malayalam

Essay writing while Mr Salim K K, OM&S and Mr Vijayan A N, Finance won the consolation prizes. In the English section, Mr Vijayan AN, Finance, Mr Gokul VK, F&S, Mr Azharuddin MD, Maint won the first, second and third prizes and Mr Vishnu Prasad, Mfg and Mr Harish Mohanan, Mfg won consolation prizes. In Hindi Essay writing, the first, second and third prizes were bagged by Mr Vinay kumar Prasad, AS, Mr Sasikumar M, Mfg and Mr Azharuddin MD, Maint.

Slogan writing competitions were also conducted for employees. In the English section, Mr Chandramohan V, ED(P)'s office, Mr Ramachandran N, Proj, Mr Jiju T Chacko, P&U won first, second and third prizes while Mr Sreekumar MK, P&U and Prasanth Kumar Varma, Mfg won consolation prizes. In the Hindi section, Mr Prasanth Kumar Varma, Mfg, Mr Nishant Choubey, Proj, Mr Soloman Anthony, HR won first, second and third prizes while Ms DurgaPriya G, P&CS and Mr Sankaranarayanan P, P&CS won the consolation prizes. Mr Sreekumar MK, P&U, Mr Ramachandran N, Proj, Mr Salim KK, OM&S won the first, second and third prizes while Mr Rajeendran PK, Maint and Mr Sankaranarayanan P, P&CS won consolation prizes.

Poster competition for employees

A poster competition was conducted for employees on 21 January. They were to make posters on the theme, My Home - A Green building. Innovative ideas filled the chart papers with artistic charm. Mr Rajiv Raj, Mfg, Mr Sunilkumar A, OM&S, Mr Rajeendran PK, Maint won first, second and third prizes while Mr Pradeepkumar PP, Maint and Mr Sunil Kumar CB, QC won the consolation prizes. The first prize poster is portrayed in the front cover.

Nitrogen Change over in vehicles

Yet another novel programme which was conducted to save fuel was a free nitrogen change over in the tyres of vehicles. Many employees availed this facility which would ensure better mileage.

The remaining programmes would be published in next issue of *JwalaDhwani*.

Poster Competition
Second Prize

Poster Competition
Third Prize

Road Safety Month observed

The 27th Road Safety month was observed during January 2016 with variety of programmes to develop safe habits among the different stake holders while on the road.

Training for Employees

Mr Adarsh G Nair, Jt RTO, conducted the training on 4 January. More than 60 employees from various departments participated in the interactive session.

Road Safety Show

Students of St Paul's College, CUSAT and Govt Law College, Trichur conducted a road show on 15 January in four locations outside the Refinery. Mr KM Shaji KM, RTO, Ernakulam inaugurated the programme in which many officials of the Motor Vehicles Department participated. Mr Damien Gracious KD, DGM (F&S) had welcomed the gathering. The street play in local language threw light on few important safety aspects which are strictly to be adhered while on the road. Quiz competitions were conducted based on the Road signage and traffic signs and winners were awarded on the spot. The show also distributed prizes to two wheeler riders who were using helmet correctly and rest were advised to follow safe practices. The road show was conducted by Kochi Refinery in association with Motor Vehicles Department, Government of Kerala.

Road Safety Awareness talks

An awareness programme on Road Safety was conducted on 11 January for the contract drivers by Mr Vinod Kumar N, Motor Vehicle Inspector, Tripunithura. More than 100 participants attended the talk. The session was highly appreciated as it made many to understand road safety tips while driving.

An awareness talk for Truck drivers was conducted at Drum Plant Gate by Mr Michel CG, Retd RTO, Ernakulam on 19 January. The programme was inaugurated by Mr Murali Madhavan P, DGM (OM&S) in which Mr Damien Gracious KD, DGM (F&S), Mr Haridas M, CM (Security) and Mr Harikumar, General Secretary, Drivers Union were present. Various case studies of

The road show in progress

Mr Vinod Kumar speaking to the participants

Mr Michel CG addressing the truck drivers

the accidents were discussed. Quiz competition was also conducted during the session. More than 100 drivers were present in the interactive session on various road signage and also in case study exercise.

Mr Vinod Kumar conducted a road safety awareness class for over 300 students of CR School on 19 January. The interactive session also included case studies pertaining to students. Mr PN Raj, Dy Transport Commissioner (Retd), Thiruvananthapuram conducted a talk on road safety for employees on 25 January.

First Aid Training Programme

The First Aid programme was

organised for STF employees on 27 January.

OISD audit

The OISD audit of the SPM was conducted during 13-14 January. Mr GS Wankhede, Ex.ED(Ops)-BPCL and Mr RN Mittal, Additional Director (Pipelines), OISD were the members of the audit team.

Milestones

- BPCL-KR completed 3 years without LTA for Contract workers on 13 December 2015
- BPCL-KR completed 10 years without LTA for employees on 30 December 2015

Parliamentary Committee on P&NG visits Kochi Refinery

The Parliament Committee on Petroleum & Natural Gas visited Kochi Refinery on 12 January. They held discussions with BPCL management. The Committee was led by Mr KC Pralhad Joshi. Mr S Varadarajan, C&MD led the BPCL delegation.

The Committee visited the IREP site after the meeting. The Committee Chairman, Mr KC Pralhad Joshi and other members planted saplings in the IREP site.

Parliament committee on Petroleum & Natural Gas meeting with BPCL management

Mr KC Pralhad Joshi, Hon'ble MP planting a sapling at IREP Site

Safety News

Hot Work Permit location mapping launched

The Hot Work Permit location mapping was done during the 283rd MHSSEC meeting held on 28 Dec 2015. The details of Hot Work Permit issued/renewed are available in the link - <http://rfkrlweb:85/refinerymap/>. This will enable to understand the active hot work permit location in Kochi Refinery.

Awareness talk on Road Safety

A Road Safety Awareness talk was conducted on 22 December for the employees involved in off-the-job road accidents during June-Dec 2015. Mr Dilip Kumar KG, AMVI, RTO, Kakknad was the faculty. 30 employees participated in the interactive and case study analysis session.

The statistics reveals more number of accidents in the age group 20 to 31 years.

Demo on working at height

A demo on working at height was conducted two different

Mr Dilip Kumar speaking to the employees

Demo on working at heights in progress

locations inside KR to imbibe best safety practices while working at height. Many employees and contract workers participated in the programme. Few employees

also practiced working at height with the proper PPEs. The demo was conducted by M/s. Pentasafe, Mumbai.

Parliamentary Committee on Industries visits Kochi

The Parliamentary Committee on Industries visited Kochi during 10-12 January. They held discussions with BPCL management. The Committee was led by Mr KC Tyagi. Mr S Varadarajan, C&MD led the BPCL delegation.

Parliament committee on Industry meeting with BPCL management

Parliamentary Committee on Government Assurances, Rajya Sabha visits Kochi

The Parliamentary Committee on Government Assurances, Rajya Sabha visited Kochi during 20-23 January and held discussions with BPCL management on 22 January. Mr Husain Dalwai led the Committee while Mr P Balasubramanian, Director (Finance) led the BPCL team.

Parliament committee on Government Assurances, Rajya Sabha meeting with officials of BPCL and other organisations

Engineering Document Management System Rollout at KR

Mr Prasad K Panicker, Executive Director I/C (Kochi Refinery) inaugurated the Engineering Document Management System (EDMS), on 14 January at Kochi Refinery. Mr Kumaraswamy P, Executive Director, Projects (KR) launched EDMS search page in presence of Mr PK Thampi, General Manager (Technical), Mr PK Suresh, General Manager (Finance), Mr PS Ramachandran, General Manager (Projects Units) and other senior officials.

Mr Prasad K Panicker inaugurating the EDMS

Server) a product of M/s Siemens the software used for EDMS. The complete system implementation was carried out by M/s ATeN

Systems & Technologies. EDMS, at KR will enable end users to search and download engineering drawings and documents easily and effectively.

COMOS (Component Object

Conquerers of KR Finals BQB 2015

The KR Regional Final round of Brand Quiz Baadshah 2015 was conducted on 7 January. The team comprising of Mr Manu Antony and Mr Vignesh S emerged the winners.

Mr Arjun Anand and Mr Navneet Singh were the runners-up.

Mr Shivam Kumar Kaushik and Mr Anantha Krishnan A, Mr Rooshy K

Peter and Mr Chintha Jaya Kiranraj, Mr Cijy V and Mr Venkata Sudhakar, Mr Amon TCR and Mr Sreejith Murali were the other teams.

The winning team

The Runner-up

Medical Health Dashboard launched in KR

BPCL Kochi Refinery has developed a Medical Health Dashboard to help to collect key data and find the correlations necessary to make critical decisions regarding health. Just like a car dashboard, the status of Blood Sugar, Blood Pressure, Cholesterol and BMI can be viewed in a single screen. Based on the status of these four parameters score is calculated which shows overall health status and tips for maintaining good health is also available. Health Dash board of individual employee, Department wise and Kochi Refinery as a whole is also available.

Mr SP Gathoo, Director (HR)

Mr SP Gathoo, Director (HR) launching the newly developed Medical Health Dashboard in the presence of Mr Prasad K Panicker, ED I/C (Kochi Refinery) and other senior executives of BPCL KR.

launched the Health Dashboard was launched on 22 January in the presence of Mr Prasad K Panicker,

ED I/C (Kochi Refinery), Mr Vijayagopal N, Managing Director, Petronet CCK Ltd., Mr PM Thomas, Independent Director, PCCCKL, Mr CK Soman, GM (Operations), Mr PK Thampi, GM (Technical) and Mr PK Suresh, GM (Finance), Mr MV Prabhakaran, DGM (HR) I/C, Mr Somasekhar S, DGM (AE), Mr LL Ramachandran, DGM (IS), Mr S Rajmohan, DGM (L&D), Dr John K John, Chief Medical Officer and other senior executives of Kochi Refinery were also present.

Dr John K John, Chief Medical Officer briefing the newly developed Medical Health Dashboard.

Body Composition Analyzer becomes operational in KR

Employees of BPCL Kochi Refinery are on the fast track towards a more healthy life with the introduction of comprehensive wellness programme. With the second session of BMI moving ahead in full swing, the entry of yet another machine, the Body Composition Analyzer is adding fervor to the movement.

Mr MV Prabhakaran, DGM(HR) I/C inaugurated the Analyzer on 18 January. Mr Radhakrishna Pillai, DGM (E&C), Mr Marcus Jacob, DGM (P&CS), Dr John K. John, CMO, Mr Mohan Ram B, CM (IR) and other senior executives were also present.

The Body Composition Analyzer is used in the screening of certain adult diseases and conditions related to body weight and composition.

It also helps in monitoring and prevention of conditions caused by excessive deposits of fatty tissue such as diabetes, hyperlipidemia, cholelithiasis (gall stones) and fatty liver.

The Analyzer monitors

the changes in a person's body composition related to the ratio of fatty tissue to lean tissue. Thus it can assess the effectiveness of a person's nutrition and exercise programmes for health and physical fitness.

Mr MV Prabhakaran inaugurating the Body Composition Analyzer

The instrument measures the body fat analysis, Visceral fat analysis, BMI analysis, Muscle mass analysis, Body water analysis and Basal metabolic rate etc.

Process Safety Management (PSM) LOGO released

Mr BK Datta, Director (R) along with ED (KR) I/C and other senior executives released the Logo during the BPCL Group Synergy Meeting. The release was followed by a talk on the Leadership Challenges in Process Safety by Mr Hirak Dutta, Former ED of OISD.

As part of the Process Safety Management awareness programme, a Logo competition was held in the refinery and Mr Pradeep Kumar PP of P&U Department (Electrical) was declared the winner for his prize winning design.

Mr Kumaraswamy P, Executive Director (Project) inaugurating the extension block in Ramakrishna Mission dispensary at Kozhikode which has been supported by BPCL KR

Mr CK Soman, GM (Operations) presenting a cheque to Dr Rajesh Chandran, IRTS, Area Manager, Southern Railway on 17 December for installing storage bins in major Railway station platforms, as part of Swachh Bharat Mission. Mr Murali Madhavan, DGM (OM&S), Mr Jayan MP, CM (E&C), Mr Karunanidhi TV, CM (OM&S) and other Railway officials were also present.

Mr Rajesh Mohan, Asst Manager, on deputation to Petroleum Conservation Research Association receiving the National Energy Conservation Award 2015, for Certified Energy Auditors at New Delhi from Mr Ajay Mathur, Director General, Bureau of Energy Efficiency on 22 January 2016.

Mr Pradeep Kumar PP receiving the prize for PSM logo designing from Mr BK Datta

Refurbished Bitumen Emulsion Plant inaugurated

The refurbished Bitumen Emulsion Plant was inaugurated by Mr Srinivasan S, TM (I&C), Kochi on 1 January in the presence of Mr CK Soman GM (O), Mr Murali Madhavan DGM (OM&S), Mr T Vinod Karunanidhi CM (OM&S) and other officials from I&C, OM&S, QC & Maintenance departments. Specialty bitumen products viz, Bitumen Emulsion -RS1, SS2 and KR's exclusive premium product - Natural Rubber Modified Bitumen (NRMB) are produced from the Bitumen Emulsion Plant.

Health Talk conducted for women

Centre spoke on the various health issues faced by women. The interactive talk was attended by women employees from various departments.

A health talk was conducted for lady employees on 13 January. Dr

Lisamma Joseph , Obstetrician & Gynaecologist, Ernakulam Medical

Kochi Refinery Annual Inter Unit Athletic Meet

organized by KR club on Sunday, **14th February 2016**. For details contact House Captains

Wellness programmes by ESE

Book fair in progress

Employees Satisfaction Enhancement cell of KR organized a Book Fair along with M/s Hornbill Books and Publishers during 18-22 January as an initiative to promote reading habits among employees. Mr Kumaraswamy P, ED (Projects)

inaugurated the programme. Books on variety of topics like motivation, health care, travel, yoga, novels etc were on sale.

Another programme conducted was an interactive session on

Talk on Cardiac care in progress

Cardiac problems through lifestyle modification therapy Dr. Rajesh Ramnath, PS Hospital, Maradu discussed about the Enhanced External counter pulsation therapy. Many employees attended the programme.

Workshop on Confidence Building

In an industry like ours, where safety is of paramount importance, the role of fire crew which is basically a “Quick Response Team” is crucial. It is very essential that the firemen involved in QRT should be emotionally well balanced and mentally active. Keeping this in mind, a one-day workshop on ‘Confidence Building’ was conducted for the fire crew in two batches in January. Dr NP Hafiz Mohammed, Psychologist facilitated the workshop. Participatory training

model focused on experiential learning and Theme Centred Interaction (TCI) was used in the workshop. Thirty eight fire crew

attended and the workshop was well received by them. For the remaining fire crew, two batches are scheduled in February 2016.

Internal Auditors Training for Integrated Management System

BPCL Kochi Refinery has implemented Integrated management System (IMS) which includes ISO 9001-2008, ISO 14001-2004 and OHSAS 18001 -2007. Recently ISO 9001 and ISO 14001 have been upgraded to 2015 version.

A three day Certified IMS Internal Auditor Training to train a group of officers in JG A-D was organized. Mr N Veerabhadra, Management

Consultant & Lead Auditor was the resource person for the training

programme. Eleven officers attended the training.

Family Get-togethers

Employees and family members of QC Department got together on 30 December at Hotel Olive Down, Kadavanthra. Mr PK Thampi, GM (Technical) inaugurated the function in the presence of Mr Mathukutty Cyriac, DGM(QC). This was followed by cultural programmes.

The Maintenance family joined together on 31 January at Ambalamedu Guest House to share their commitment towards maintaining relationships. Mr PS Ramachandran, GM (Projects Units) inaugurated the programme in presence of Mr Babu Joseph, DGM (Maint). This was followed by cultural programmes.

30 years				25 years			20 years	
 Murali Madhavan P OM&S	 Chandrasekharan Nair K Maint	 Viji Varkey K Internal Audit-KR	 Vijayakumar S P&CS	 Pradeep Kumar PP P&U	 Martin Antony Alex MA P&CS	 Paulson PJ P&U	 Sreekumar MS HR	 Sajeevkumar PP Mfg
15 years		Superannuation this month			New Comers			
 Salam CA QC	 Veerabhadrao S QC	 Mr Rajan Potty ML who had joined KR in S&OM Department in February 1979 is retiring from Centralized Quality Control Lab.			 Sanju C Madhavan General Workman-B Maint	 Ranjesh R Chemist Trainee Qc		

Congratulations

Mrs Anju Jayakrishnan, W/o V Jayakrishnan/*HR-Estates* has been conferred with PhD degree from Cochin University of Science and Technology for her thesis on “Investigations on Metamaterial based spiral inductors for compact microwave devices”. She is now working as Associate Professor in the Division of Electronics, School of Engineering Department of Cochin University of Science and Technology .

Mr Sadhanandhan KN/ Retired has won second prize in Fancy Dress competition conducted by Benjamin Moloise Club, Kuthiyathode, Alappuzha.

Felicitations

Mr Jijo Mathew/P&U and Kiran Jijo on the birth of a Son

Mr Ajesh Gopal/P&U and Raji J R on the birth of a daughter

Mr Reji Jacob/P&U and Nini Joy on the birth of a daughter

Mr D Manesh and **Chithra** of FCCU on birth of a daughter

Mr Sudheesh V/OM&S and Bindhya on the birth of a Son.

Honeymooners

Mr **E V Jayaraj/P&U-Utility** and Vidya

Mr **Fenil Joseph/P&U-Utility** and Femey Rose

Transfers

Deputy Manager (IREP Commissioning)
Mohamed Shameem Machingal

Assistant Manager (Projects-Utilities & Offsites)
Shyam George

Operator-A (IREP Commissioning)
Gopalakrishnan Unnithan TR

Accounts Assistant (Projects-C&S)
Prabhir Lal R
Subramanian S

Engineer (IREP Commissioning)
Salim N
Ganesan R

Deputy Manager (Tech - E&E)
Sunil K Antony

Operator-B (OM&S)
Santhosh B

Typist Clerk (HR-L&D)
Sreekumar S

Operator-C (IREP Commissioning)
Ezhumalai V
Vijay P Joy
Mancesh V Subhash
Saju P P

General Workman-A (IREP Commissioning)
Alwin Thomas

General Workman-B (Mfg)
Sirajmon P N

General Workman-B (P&CS)
Abin Babu

Whats(h) App (ening)

The nice rectangular piece of entertainment....
 a way of informationa key to our white wide world...
 It made everyone’s head down,
 Surfing sites, contagious chats....
 From morning to noon....from afternoon to evening...
 Yes, it’s a touch screen mobile....if you name it
 No, it’s not your emotions.....if you think deep
 It had replaced your emotions....with emoticons
 And your presence ...with profile pictures
 Your voice with fonts, closed the sense with earphones..
 This is a technological abyss, which we fell subconsciously
 And consciously...by the time your heads are up...
 You might have passed miles...and when you turn back
 There won’t be anyone to feel, to share and to ask whatshappening....

- Vinitha N S, W/o Roopesh M, Manager (Inspection)

Lube Oil flushing activity commences at GT III

Team IREP took its first major step towards commissioning of power plant facilities with the commencement of lube oil flushing activity of Gas Turbine III. The activity was started on 14 January by Mr Soman CK, GM (O) in the presence of Mr PS Ramachandran, GM (P). With this activity, GT III has achieved a major milestone towards completing the Full Speed No Load.

Swachh Bharat at IREP

The security staff engaged with IREP teamed up with the contract supervisors for a Swachh Bharat Abhiyan at the IREP gate on 7

January, 2016. The same is part of our continuous efforts towards a cleaner and hygienic work place.

Interactive Operating Manuals for the upcoming units

The job of developing the interactive operating manuals for the upcoming units at IREP has been awarded. It is planned to convert all the P&IDs in IREP (Process Unit, Offsite & Utility) to intelligent P&IDs in COMOS (COMOS is a product

from Siemens) and to upload all the operating manuals in IREP to COMOS thereby making them interactive. Through Intelligent P&IDs, it will be possible to move from equipment in P&ID to its data sheet, engineering drawing, manual, PFD and vice versa. Major simulation

FO/FG Treater Unit Mechanically completed

FO/FG treater unit of CDU/VDU is the second unit to be mechanically completed in IREP. The FO system reduces the viscosity of Fuel Oil while FG treater removes H₂S from the Fuel Gas. HP Fuel gas treated in this unit will be fired in IREP heaters and boilers.

This unit is part of CDU/VDU unit but has been strategically located so as to run independently to CDU/VDU considering future operating/ shutdown conditions. For the purpose of testing, the unit piping is divided into 161 loops, which were successfully completed and hydro tested by 26 January 2016.

(Cause & Effect) would be created in intelligent P&IDs such that it would be useful for newcomers to try the simulation in COMOS system for better understanding. Kick off meeting was on January 6, 2016 and the job is expected to be completed within ten and half months.

TSS final cyclone head lift completed

First of the three final cyclone head lifts erection at the Reactor Regenerator Package of FCCU was successfully completed by M/s GRE with the erection of the TSS (Third Stage Separator) cyclone head. The top head has been fully refractory lined with 20 cyclones and the combined weight is 250 MT. As of date, all the equipment pertaining to TSS have been erected, except for the fourth stage separator.

TSS installed in the PFCCU

besides improving the catalyst fines separation efficiency and increasing the reliability of the Power Recovery Expander coming up in the downstream, will also enable to achieve the mandated particulate emission requirement level.

Trial run of electronic log book in progress

All the log books of management staff in IREP has been envisaged in electronic format. The same would help in better management and also will help in easy retrieval

of data in future. E-log book is being developed by IS team under the leadership of DGM (IS) and is being coordinated by IREP commissioning group. Trial is already in progress at DHDS

control room. ED (KR) I/C has constituted a committee for e-log book implementation. E-log book will be implemented along with commissioning of IREP facilities.

IREP Highlights

- Hydro-test of more than 500 loops completed in CDU/VDU.
- Hydro-test of piping loops commenced in DCU.
- Hydro-test of reactor vessel completed at the R-R package of FCCU.
- Erection of all the ODC equipment completed in DHDT.
- Erection of convection modules pertaining to one heater completed at VGO HDT.
- Derrick structure erection completed at the CDSP package of DCU.
- Dome erection completed at the CHSP package of DCU.
- Lube oil flushing activity commenced at GT III.

Safe working in confined spaces

The term, confined space traditionally has been used to label particular structures, such as tanks, vessels, pits, sewers, hoppers and so on. A confined space could be potentially any structure in which people work. Confined spaces can be very large or they can be very small.

Hazards in confined spaces

All hazards found in a regular workspace can also be found in a confined space. However, they can be even more hazardous in a confined space than in a regular worksite. Hazards in confined spaces can occur mainly due to:

- (1) Flammable Substances,
- (2) Toxic Substances
- (3) Oxygen-Deficient Atmospheres
- (4) Oxygen-Enriched Atmospheres
- (5) Noxious Fumes
- (6) Air Supplies

ROS 18(revised) deals with safe guidelines for working at confined space.

Checklist for confined space.

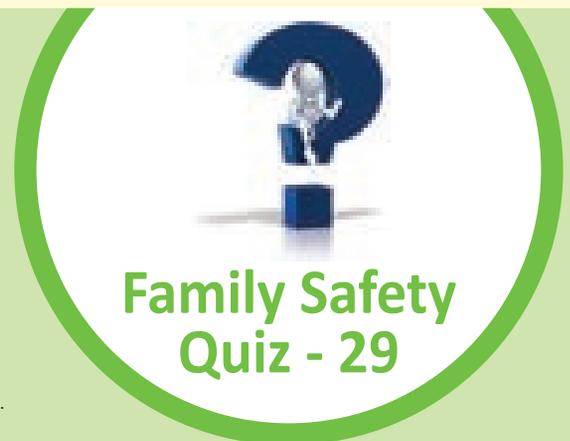
- Prior to your entry in to confined spaces isolation of mechanical and electrical equipment is essential so as to avoid the operation of this equipment inadvertently.
- Before entry into confined spaces, cleaning is necessary to ensure fumes do not develop from residues, etc., while the work is done.
- Increase the number of openings and therefore improve ventilation.
- Mechanical ventilation may be needed to make sure there is an adequate supply of fresh air inside the confined spaces.
- Portable gas cylinders shall not be used inside confined spaces.
- Testing the air inside the confined spaces at regular intervals may be necessary to check that it is free from both toxic and flammable vapours and it is fit to breath.
- Use of non-sparking tools and specially protected lighting are essential, where flammable or potentially explosive atmospheres are likely.
- Breathing apparatus is essential, if the air inside the confined space cannot be made fit to breathing because of gas, fume or vapour present, or lack of oxygen.
- Choose air-line breathing apparatus in place of self-contained equipment, which is more bulky and therefore likely to restrict ready passage.
- Lifelines attached to harnesses should run back to a point outside the confined space.
- An adequate communications system like VHF/UHF is needed to enable communication between people inside and outside the confined space and to summon help in an emergency.
- An entry register shall be maintained meticulously.
- A permit-to work ensure a formal check is undertaken to make sure all the elements of a safe system of work are in place before people are allowed to enter or work in the confined space.
- Exhibit proper signage / warning labels, and procedures at the entry point of confined spaces.
- The competent person may need to consider other factors, e.g. concerning claustrophobia or fitness to wear breathing apparatus, and may need to seek medical advice on an individual's suitability.
- Supervisors should be given responsibility to make sure that the necessary precautions are taken, to check safety at each stage and may need to remain present while work is underway.

1. A confined space is defined as:
 - a. Having limited way out
 - b. Not designed for continuous occupancy
 - c. Open space
 - d. Both a & b
2. Acceptable oxygen levels for confined space entry are 16.5% - 18.5%.
True/False
3. The three hazards that must be tested for in a confined space:
 - a. Oxygen content
 - b. Combustible gases
 - c. Toxic gases
 - d. All of the above
4. An empty chemical storage tank is not considered a confined space:
True / False
5. Entrant responsibilities include which of the following:
 - a. Take an active role in evaluating the space prior to entry
 - b. Alert the attendant of any dangerous situations inside the space
 - c. Exit the space as ordered by the attendant.
 - d. All of the above.
6. An attendant may leave the area of the confined entry for brief periods for de-toxification.
True/False
7. Which among the following is false regarding safe confined space working:
 - a. Entry register shall be maintained
 - b. Lifeline shall be provided
 - c. Communications systems are not necessary if life line is provided.
 - d. Gas cylinders shall not be used inside confined spaces
8. Fear of confined spaces is _____
9. If established hazard limits are exceeded you should:
 - a. Keep working
 - b. Do nothing
 - c. Leave space immediately
 - d. All of the above
10. Noise is a hazard in confined spaces because you may not be able to:
 - a. Wear earmuffs or other hearing protection
 - b. Hear warnings or directions
 - c. Get out of the space quickly

Answers to FSQ 27

1. A 2. 3 Feet 3. Slow down proceed with caution 4. B
5. Accident Claims Tribunal 6. 6 months / 180 days 7. Cross Road Ahead
8. No stopping or standing 9. Narrow Road Ahead 10. c

Winner of FSQ 28

Ms Hema Ramachandran, W/o Ramachandran N/Projects

The competition is open only for family members (spouse and children) of employees of BPCL KR/BPCLECS/KRECCS and CR School.

Send your entries to **Safety Quiz, JwalaDhwani Desk, BPCL KR** before **20 February**.

Gift coupon worth ₹1000 await you.

A Golden Stroke to Patriotism

The 67th Republic Day of India was celebrated with true patriotic fervor in CRS on 26 January. As part of the golden Jubilee Year, the celebrations were held on a grand scale in the Oval. The celebrations started with the hoisting of the Tricolour by the Principal, Mrs Mala B Menon and the republic day message. The cultural extravaganza that followed showcased India's strength and vitality as portrayed through the young refiners. The School Band regaled everyone with the rendition of the patriotic tunes. The human pyramid, the prizewinning tableau by Periyar House on the Swadeshi movement, the dance drama capturing the essence

of National integrity and contribution of great Indian leaders and the cap dance won applause for their fine depiction of the occasion. An important inclusion was the parade of the NCC, scouts and Guides, Cubs and Bulbuls. The celebrations organized by Ganga House under the efficient leadership of the house wardens, Mrs Jayashree S and Anju K and the house captains Lloyd Olivero and Abhirami M Dipu

fostered the spirit of unity and strong sense of national pride among all present.

Annual School Exhibition - GYAN 2016

The Annual School Exhibition of CRS – GYAN 2016 was inaugurated by Dr M C Dileep Kumar, Vice Chancellor, Sree Sankara Sanskrit University,

on 16 January. Principal Mrs Mala B Menon welcomed the gathering. The chief guest commended the school for the display of creativity and talent

through the Exhibition. Mr Rajmohan, DGM (L&D) also spoke lauding the efforts of the school in organising an array of diverse talents. As part of the golden Jubilee Celebrations, interschool competitions were held in Fabric Painting, Clay Modelling, Robotics and presentation on Heritage.

Kurian and Jerin selected for National level

Kurian Sibi (IX A) and **Jerin Peter** (IX B) participated in the Regional Level Science Exhibition under the sub theme Disaster Management held at Bhavan's Elamakara from 17 to 19 December 2015 and were selected for the National Level Science Exhibition.

Congrats

Joel Sabu/Std VIII, Technical School, Mulanthuruthy, S/o Ms Rosemy George/HR won the second prize in English recitation, B grade in Cartoon competition and English essay writing in the Kerala State Technical High School Kalolsavam 2015-16 Held during 13-15 January at Thrissur.

Reaching out to Janaseva Sishubhavan

CRS contributed One lakh to JanaSeva Sishubhavan at Athani collected in the 'Reach Out' programme - an initiative undertaken by the Students Council with the wholehearted cooperation

and generosity of CRS family for a noble cause. The Students, Mrs Anice George and Mrs Darshana Nair handed over the cheque on 23 December 2015.

ARIES
(21 Mar 20 April)

It brings focus, confidence and ease in self-expression. The greatest benefit of all is the harmonious influence on relationships, given the crazy stuff going on around the place. You have especially good social skills now so making new friends is favored as people appreciate your friendly attitude and pleasantness.

TAURUS
(21 April 20 May)

This is the ideal time to tackle any difficult task because there is an excellent chance of success. This transits reputation for good luck is due to increased optimism, strong instincts, initiative and a willingness to take risks.

GEMINI
(21 May 20 June)

This month should be a very balanced time when you can enjoy work and play. You will find it easy to get along with everybody without even trying. They are testing you and your goals, forcing you to justify your very identity and what you are doing. This is a good time for making friends from different backgrounds than your own.

CANCER
(21 June 20 July)

Being more insecure and confused, it is important that you don't allow yourself to be taken advantage of. You may receive shocking news or experience something unexpected that forces you to change plans. An increased need for freedom and excitement can test your patience with a love one or lead to wandering eyes.

LEO
(21 July 21 Aug)

You may feel like you are banging your head against a brick wall because other people just don't make things easy for you. It is time to step back from the situation which is causing difficulty and work out why you are getting these reactions from people. You may receive some good news

VIRGO
(22 Aug 23 Sept)

Misunderstandings and arguments may result if you don't make compromises. You may have to tone down your self-assertion and think about what you are really trying to achieve, and if this is the best option for you. This energy is excellent for taking the lead and making a strong impression on superiors.

LIBRA
(24 Sept 23 Oct)

You could also play an important role as a mediator if there has been any difficulties between friends or family lately. This is also a good time to beautify your surrounding with artwork in particular being a good investment. You can make something productive and useful out of the potential destructive hot energy.

SCORPIO
(24 Oct 22 Nov)

A creative project, new career or new relationship may stem from any initial hardships or setbacks. This is likely to be a very busy period but these interactions are beneficial as you can project yourself strongly and clearly without upsetting anyone. The best time for starting new projects.

SAGITTARIUS
(23 Nov 20 Dec)

This is an excellent time to make real progress with the things in life that mean a lot to you, work, relationships and longer term goals. This is a great time for both work and play. Increased self-awareness can come through flashes of insight or through feedback from personal interactions.

CAPRICORN
(21 Dec 19 Jan)

You may struggle to keep up with all the extra correspondence, bills, meetings and questions. It will be important to find some time throughout this transit to find a quiet spot to relax and unwind. You may receive shocking news or experience something unexpected that forces you to change plans.

AQUARIUS
(20 Jan 18 Feb)

This is the ideal time to tackle any difficult task because there is an excellent chance of success. This transits reputation for good luck is due to increased optimism, strong instincts, initiative and a willingness to take risks. A good time for meetings, going for coffee, visiting friends.

PISCES
(19 Feb 20 Mar)

This is likely to be a very busy period but these interactions are beneficial. You can project yourself strongly and clearly without upsetting anyone. This is also the ideal time to clean up and organize anything from your office to your whole life. You have especially good social skills now so making new friends.

Compiled by **S Parameswar/HR**

Readers, here is a new version of our Quiz Time by the same quiz master. Charge your grey cells and answer these 12 questions. Attractive prizes await you!

- Identify this logo
- Who has been named as the 2015 Time Magazine's 'Person of the Year' and for what role?
- In the first phase, at which 3 places, India is developing its Strategic Petroleum Reserve (SPR)?
- Who has been appointed as the new CEO of WIPRO
- The minimum time period set by IRCTC for reservation of online tickets to prevent faster booking of tickets by use of illegal software by touts
- The operation launched by the Indian Army to neutralise terrorists at the Pathankot Air Force base in Punjab on 02 Jan 2016 was named
- The UK born singer, musician and pianist of Pakistani descent who has been granted the citizenship of India on 01 Jan 2016
- The new name of Facebook owned mobile app internet.org

- The theme of World Tourism Day observed on 27 Sep 2015
- Unscramble **H O T E L S U I T E** anagram to mean the dark shape and outline of someone or something visible in restricted light against a brighter background
- A style of humor involving exaggerated physical activity which exceeds the boundaries of common sense – Anagram – **S C A L P K I T S**
- Identify this logo

Answers to QB-January 2016

- Hawaii
- The value of a company's outstanding shares. Current Stock Price X Shares Outstanding
- Coroner
- It is the size of the intestine that is referred to and not the length when we refer to intestines.
- Guwahati & Shillong – Tikhor
- Shooting
- Sharad Pawar
- Snapdeal
- The sign indicates the point at which all prohibitions notified by prohibitory signs for moving of vehicles cease to apply
- Bavarian Motor Works
- Precocious
- Robin Sharma

Winner of QB-January 2016 - **Vignesh S/M/jg**

Name :
Staff No. Dept.

Send your entries to Mr SP Quiz Bowl, *Jwaladhvani* desk, BPLC Kochi Refinery, before **20 February**.

संबंध

■ निशांत सी/परियोजना

“आ गए? बहुत जल्दी तुमारा काम खतम हो गया।” रमा ने गुस्से में ताना मारते हुए रमेश से कहा।

“क्या मैं सिर्फ अपने लिए कमाता हूँ ? खुद तो दिन भर घर में रहती हो, तुम क्या समझोगी काम का प्रश्न कितना होता है।” महेश ने भी गुस्से में उसे जवाब दिया।

ये उनका जैसे रोज़ का काम हो। रमा दिनभर रमेश का इंतज़ार करती और जब महेश रात को नौ बजे घर पहुँचता तो वह गुस्से से उबल पड़ती। महेश दिन भर के काम से थका हुआ आता और घर में घुसते ही उसे रमा का भाषण मिलता। वह फिर अपने गुस्से में काबू नहीं पाता और ऑफिस

का सारा तनाव घर पर ही निकालता। ऐसी बात नहीं थी कि इन दोनों में प्यार नहीं था। शुरुआत में सब कुछ बिलकुल अच्छा चल रहा था। महेश रमा के साथ अपना वक्त गुज़ारता, ऑफिस से समय पर घर आ जाता। रमा, अपनी बेटी स्वाति को लेकर हफ्ते में एक बार वह कहीं घूमने जाता। काम और परिवार में उसने काफी अच्छा सामंजस्य स्थापित किया था।

फिर धीरे-धीरे प्रमोशन के चक्कर में उसका वक्त परिवार के साथ कम और ऑफिस में ज़्यादा बीतने लगा। उसे लगता उसका काम, पैसे कमाकर अपने परिवार को सुरक्षा और खुशी प्रदान करना है।

वहीं रमा ने शुरुआत में महेश का घर देर से आना नज़र अंदाज़ किया। उसे लगा कि उनपर काम का बोझ बढ़ गया होगा। इसलिए शायद वह देरी से आ रहा हो, पर जब यह रोज़ का काम हो गया तो उसके सब्र का बाँध टूट गया।

रमा और महेश के गुस्से की चक्की में बेचारी पाँच वर्ष की स्वाति पीसती थी। उस छोटी सी बच्ची को समझ में नहीं आता था कि क्यों उसकी माँ दिनभर उसके पापा का इंतज़ार करती है और उनके आने पर उनसे झगड़ती है।

महेश सोफा पर बैठकर टीवी पर समाचार देखने लगा। तभी उछलती-कूदती स्वाति आकर उसकी गोदी में बैठ गई। स्वाति ने महेश पर बालपन से भरे हुए सवाल की बौछार कर दी। एक तो ऑफिस का तनाव, फिर रमा का गुस्सा और उसके ऊपर स्वाति के सवाल - इन सबसे तंग आकर महेश ने गुस्से में स्वाति को अपने कमरे में जाने को कहा। सहमी हुई स्वाति धीरे-धीरे अपने कमरे में चली गई। रात को बारह बजे तक टीवी देखने के बाद महेश फिर सोने चला गया।

अगले दिन ऑफिस में महेश की एक छोटी सी गलती के कारण उसके कंपनी के हाथ से करोड़ों का टैंडर छूट गया। यह टैंडर कंपनी के लिए बहुत ज़रूरी था। इस डील पर ही महेश की प्रमोशन टीकी हुई थी। इस टैंडर के छूट जाने पर महेश को बहुत दुःख हो रहा था। तभी उसके बॉस ने उसको बुलाकर काफी भला-बुरा कहा। महेश ने भी गुस्से में अपने बॉस से कहा। “सर, मैं रोज़ाना सुबह आठ बजे से रात नौ बजे तक काम करता हूँ। यहाँ तक कि रविवार को भी एक हॉफ़ में आता हूँ। अपने काम को इतना समय देता हूँ। मेरी एक छोटी सी गलती को आप इतना तूल क्यों दे रहे हो।”

बारिश

■ आन्टनी सोलमन/एचआर

भरे हैं बादल आसमान पर काले काले
नाचने लगे मोर, आनन्द भरी चाल से
बूँद-बूँद कर गिरने लगे गगन से पानी
मिट्टी से निकली महक जो पहली बारिश में!

टिप टिप ताल से गिर पडा पानी
तेज़ हवा के संगीत के साथ-साथ
हिलने लगे पेड़-पौधे सारे
भरने लगा पानी धरती में!

खेलने लगे बच्चे सडक पर
पानी में पैर से पटाके फटते हुए
लौट आया मेरा बचपन दिल में
तो बना दिया कागज़ की नावें

बहते हुए पानी में डाल दिया उन्हें,
चलने लगे वे, कुछ देर में डूबने लगे
हँसने लगा मेरा मन भी, उदासी में डूब गया
उठ गया कुर्सी से, निकल पडा बाहर
बारिश के पानी से भीग गया पूरा तन-मन
दिल लगाकर खेल दिया, फिर से बच्चा बन गया
जी-भर वर्षा का मज़ा उठाया।

लौट गया घर पर देरी से
देखा आंगन में माँ जी को दूर से
इन्तज़ार करती है हाथ में "तौलिया" लेकर
देख लिया माँ का प्यार - भरा दिल...

पी लिया दोबारा उनका स्नेहामृत
हे बारिश...अदा करता हूँ मैं शुक्रिया दिल से
लौटा दिया तू ने मेरा खोया हुआ बचपन...!!

"छोटी-सी गलती ! तुम्हारे इस छोटी-सी गलती के कारण कंपनी को करोड़ों का नुकसान हुआ है। इसकी भरवाई कौन करेगा। और जहाँ तक तुम्हारा ऑफिस में रुकने का सवाल है, तुम अपने काम को आठ घंटे में नहीं कर सकते और तेरह घंटे उसी काम को करने में लगाते हो तो इसमें मेरी क्या गलती है? महेश तुम इस पोस्ट के काबिल नहीं हो, कंपनी ने यह निर्णय लिया है कि तुम्हें इस कंपनी से निकाला जाए।"

इन शब्दों को सुनकर महेश के पैरों के नीचे की ज़मीन घिसक गई। कल तक जो आदमी उसकी तारीफ करता था, आज वही आदमी उसको उसके काम से निकाल रहा था। महेश बिलकुल सदमे में

आ गया। फिर उसने गुस्से में चिल्लाते हुए कहा "तुम मुझे क्या निकालोगे, मैं खुद ही इस कंपनी को लात मारता हूँ।"

शाम को पाँच बजे जब दरवाज़े की घंटी बजी तो रमा चौंक पड़ी। इस समय पर कौन आ गया? रमा ने झॉक कर देखा तो महेश खड़ा था। रमा ने झट से दरवाज़ा खोला और महेश बिना कुछ कहे घर के भीतर चला गया। रमा हौरान-परेशान महेश को देख रही थी। रमा ने फिर महेश से पूछा आखिर हुआ क्या है?

"मुझे नौकरी से निकाल दिया उन कमीनों ने !" महेश ने कहा।

"तुम परेशान न हो, तुम काबिल हो, जल्द ही तुम्हें एक अच्छी नौकरी मिल जाएगी।"

रमा ने बड़े प्यार से कहा।

महेश की आँखों से आँसू निकल पड़े। उन आँसू को पोछते हुए स्वाति ने कहा "अच्छे बच्चे रोया नहीं करते पापा, आप तो अच्छे बच्चे हो ना! चुप हो जाओ।"

अब आकर महेश को एहसास हुआ कि रक्त और स्नेह का संबंध क्या होता है। जिस नौकरी के कारण से अपने परिवार से दूर रहता, उसी नौकरी ने आखिरकार उसे अपने परिवार से मिला दिया।

इस दुनिया के लिए भले तुम कुछ नहीं पर किसी की दुनिया हो तुम, पलको को बिठाकर रखना उन्हें जिनके पलकों की खुशियाँ हो तुम। ■

പറയാൻ ബാക്കി വെച്ചത്

■ ജോബി പി സൈമൺ/ഐം ആന്റ് എസ്

കലാലയത്തിൽ ഒന്നാം വർഷ ഡിഗ്രി ക്ലാസ്സ് തുടങ്ങുന്ന ദിവസമായിരുന്നു അന്ന്. പുതിയ കുട്ടികളെ വരവേൽക്കാൻ സീനിയേഴ്സ് എല്ലാവരും നേരത്തേ തന്നെ കവാടത്തിനരികിലുള്ള തണൽമരങ്ങളുടെ ചുവട്ടിൽ തമ്പടിച്ചിരുന്നു.

അക്കൂട്ടത്തിൽ നാലുപേർ പടർന്നു പന്തലിച്ചു നിന്നിരുന്ന വാക്മരച്ചുവട്ടിലും.

സാജൻ, സുരേഷ്, സഹദേവൻ, സെയ്തു മുഹമ്മദ്. നാലുപേരും രണ്ടാം വർഷ സാമ്പത്തിക ശാസ്ത്രം വിദ്യാർത്ഥികൾ, മൂന്നുപേർ അതേ ജില്ലയിൽ നിന്നുള്ളവർ. സെയ്തുവാകട്ടെ ലക്ഷദ്വീപിൽ നിന്നും ഉന്നതവിദ്യാഭ്യാസത്തിന് പട്ടണത്തിലേക്ക് ചേക്കേറിയവനും.

ആൺകുട്ടികളും പെൺകുട്ടികളും കൂട്ടത്തോടെ വന്നു തുടങ്ങിയപ്പോൾ അവർ കവാടത്തിനരികിലേക്ക് നീങ്ങിനിന്നു. ഓരോരുത്തരും പേരും നാടുമെല്ലാം പറഞ്ഞ് പരിചയപ്പെടുമ്പോഴും സാജന്റെ കണ്ണുകൾ അവളെ തിരയുകയായിരുന്നു, മെറിനെ. മെറിൻ ഫെർണാണ്ടസ്, ഇടവകയിലെ പുതുപ്പണക്കാരൻ ഫെർണാണ്ടസ് മുതലാളിയുടെ ഒരേയൊരു മകൾ. കാറ്റിസം ക്ലാസ്സിലും പള്ളി ക്ലബിലും ചെറുപ്പം മുതലേ തന്നോടൊപ്പം ഉണ്ടെങ്കിലും വോറോടും തോന്നാത്ത ഒരടുപ്പം അവളോടു തോന്നിയത് ഈ അടുത്ത കാലത്തായിരുന്നു. അവൾക്ക് ഈ കോളേജിൽ അഡ്മിഷനുള്ള കാർഡ് വന്നപ്പോൾ, അന്ന് പള്ളിയിലെ കുർബ്ബാന കഴിഞ്ഞ് ഇന്റർവ്യൂ കാർഡുമായി അവൾ ഓടി എന്റെയടുത്ത് വന്നു. “സാജാ... ഞാൻ നിങ്ങളുടെ കോളേ

ജിൽ ബികോമിന് ചേരാൻ തീരുമാനിച്ചു. തികളാഴ്ച ഇന്റർവ്യൂ ഉണ്ട്”.

“അതേയോ, ഞാൻ ചോദിക്കാനിരിക്കുകയായിരുന്നു. ഏതായാലും ഇന്റർവ്യൂവിന് വിളിച്ച സ്ഥിതിക്ക് കിട്ടിയെന്നുതന്നെ വിചാരിച്ചാൽ മതി. ഇതാ എന്റെ നമ്പർ. എന്തെങ്കിലും ഹെൽപ്പ് വേണമെങ്കിൽ എന്നെ വിളിച്ചാൽ മതി”.

സുഹൃത്തുക്കളോടൊന്നപോലുള്ള സംസാരം രണ്ടുപേരുടേയും ആത്മവിശ്വാസം വർദ്ധിപ്പിച്ചു.

അന്നു രാത്രി സ്വപ്നത്തിൽ അവൾ കയറി വന്നപ്പോൾ സൗഹൃദം പ്രണയമായി മാറുന്നത് അവനറിഞ്ഞു.

ഇന്റർവ്യൂ ദിവസം അവളും അമ്മയും കൂടി വരുന്ന വിവരം വിളിച്ചറിയിച്ചതനുസരിച്ച് അവൻ അവർക്കുവേണ്ടി ഗേറ്റിൽത്തന്നെ കാത്തുനിന്നു. പള്ളിയിലെ ക്ലബിൽ പാടുന്ന തന്നെ മെറിന്റെ അമ്മയ്ക്കും അറിയാമായിരുന്നെന്ന് പരിചയപ്പെട്ടപ്പോഴാണറിഞ്ഞത്.

തിരിച്ചുപോയപ്പോൾ നന്ദി പറയാൻ തിരഞ്ഞു വന്നതും, ഒരാഴ്ചയ്ക്കുള്ളിൽ നാലഞ്ചു പ്രാവശ്യം ഫോൺ ചെയ്തതും കൂട്ടി വായിച്ചപ്പോൾ തന്നോടവൾക്കും ഒരിഷ്ടക്കൂട്ടമുതലില്ലെന്നു തോന്നി.

ഫോൺവിളികളിലെല്ലാം ആദ്യ ദിവസത്തെ റാഗിങ്ങിന്റെ പേടിയില്ലാത്തതെന്നായിരുന്നു സംസാരം. ഇതുവരെയുണ്ടായ കാര്യങ്ങൾ കൂട്ടുകാരെ അറിയിച്ചപ്പോൾ സുരേഷാണ് ഇങ്ങനെയൊരു സജ്ജൻ വെച്ചത്.

നിന്റെ ഇഷ്ടം നീ തുറന്നു പറയാതിരുന്നാൽ അവളെ വേറെയാരെങ്കിലും

കൊത്തിക്കൊണ്ടുപോകും. സുഹൃത്തുക്കളായതുകൊണ്ട് ഇന്നുതന്നെയാണ് നല്ല അവസരം.

കോളേജ് തുറന്ന ദിവസമായതുകൊണ്ട് രണ്ട് പിരീഡ് കഴിഞ്ഞ് അവരെ വിടും. നീ അവളെയും കൂട്ടി ഫോർട്ട് കൊച്ചിയൊക്കെ ഒന്നു കാണിച്ചു കൊടുക്ക്. കോളേജ് വിടുന്ന സമയത്തിന് തിരിച്ചുമെത്താം. അത് നല്ല ഐഡിയ ആണെന്നവനു തോന്നി.

ബസ്സിറങ്ങി കോളേജിന്റെ കവാടത്തിലേക്ക് നടന്നുവരുന്ന മെറിനെ അവൻ കൂട്ടുകാർക്ക് കാണിച്ചുകൊടുത്തു. തൊട്ടടുത്തു വന്നപ്പോൾ സഹദേവനാണ് അവളുടെ പേര് ചോദിച്ചത്.

“എന്റെ പേരും നാടുമെല്ലാം നിങ്ങളുടെ കൂട്ടുകാരൻ സാജനറിയാമല്ലോ?”

അവരെ അത്ഭുതപ്പെടുത്തുകയോണ്ടുള്ള ആ ഉത്തരം വാസ്തവത്തിൽ സാജനെപ്പോലും ഞെട്ടിച്ചുകളഞ്ഞു. ഒപ്പം മനസ്സിൽ നാമ്പിട്ട പ്രണയത്തിന് ഒരടി വളവും.

അവളുടെ ക്ലാസ്സ് കാണിച്ചുകൊടുക്കാൻ നടക്കുന്നതിനിടയിൽ ഫോർട്ട് കൊച്ചി കാണാൻ പോകാമെന്നുള്ള അവന്റെ അഭ്യർത്ഥനയ്ക്ക് അവൾ മറുപടി ഒന്നും പറഞ്ഞില്ല.

ക്ലാസ്സു വിടുമ്പോൾ ഗേറ്റിനടുത്തു കാണാമെന്ന വാഗ്ദാനത്തിൽ രണ്ടുപേരും അവരവരുടെ ക്ലാസ്സുകളിലേക്ക് പോയി.

ആദ്യപിരീഡിൽ ഇംഗ്ലീഷ് പ്രൊഫസർ ക്ലാസ്സെടുക്കുമ്പോൾ അവളോട് തന്റെ പ്രണയം എങ്ങിനെ പറയണമെന്ന ചിന്തയായിരുന്നു അവന്.

പുതിയ കുട്ടികളെ വിട്ട് അഞ്ചു മിനിറ്റ് കഴിഞ്ഞിട്ടും അവളെ കാണാതായപ്പോൾ എല്ലാം തകർന്നെന്ന് വിചാരിച്ചതാണ്.

അപ്പോൾ അതാ മന്ദഹസിച്ചുകൊണ്ട് അവൾ വരാത്തയിലൂടെ നടന്നുവരുന്നു.

“മെറിൻ... നീയെന്നെ പേടിപ്പിച്ചു കളഞ്ഞല്ലോ?”. നിരനിരയായി പോകുന്ന ലൈൻ ബസ്സുകളുടെ ഇടയിലൂടെ ബോട്ടുജെട്ടിയിലേക്കു നടക്കുമ്പോൾ അവൻ പറഞ്ഞു. മറുപടി ഒരു പുഞ്ചിരിയിലൊതുക്കിയെങ്കിലും അരുതാത്ത തെന്തോ ചെയ്യുന്നതുപോലെയായിരുന്നു അവൾക്ക്.

പതിനൊന്നുകാലിനുള്ള ഫോർട്ടുകൊച്ചി ബോട്ടിൽ കയറി അടുത്തടുത്തായി അവർ ഇരുന്നു. ബോട്ടു പുറപ്പെട്ടുവോഴും ഒരു സൗഹൃദയാത്രയിൽ കവിഞ്ഞൊന്നും അവൾ പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നില്ല.

കാലം

■ ദീപേഷ് കെ/പി ആന്റ് യു

തിരിഞ്ഞുകൊത്തിയത്
 നോവിച്ചുവിട്ട പാവോ
 കൂടിയിറക്കിപ്പിച്ച വൃദ്ധമാതാക്കളോ
 ശിരസ്സെടുത്ത സുഹൃത്തിന്റെ
 ഭൃതപ്രേതങ്ങളോ
 പ്രകൃതി നാണിച്ചിടും വിരുദ്ധ
 പീഡനത്തിന്റെ കുരുന്നിരകളോ
 അല്ലയിവയിതൊന്നുമല്ല
 തിരിഞ്ഞുകൊത്തിയത് കാലമാണ്.
 ശിഷ്യജീവനത്തിന്റെ ഇടയിൽ
 കാലം കലിതുള്ളി ആർത്തിരമ്പും
 പ്രളയവും നാശവും മണ്ണോടടുപ്പിച്ച്
 കാലം പാവത്തിന്റെ പലിശയുണ്ണിക്കും.

n.s.maiju

കായലിന്റെ നടക്കെത്തൊറായപ്പോൾ
 കുറെ കടൽ കാക്കകൾ വളരെ താഴ്
 ന്നു പറന്ന് അവരുടെ അരികത്തുകൂടി
 പറന്നുപോയി. വെള്ളത്തിൽ പൊങ്ങി
 ച്ചാടുന്ന ചെറുമീനുകളായിരുന്നു അവ
 യുടെ ലക്ഷ്യമെന്ന് അവയിലൊന്ന്
 താഴ്ന്നുപറന്ന് ഒരു മീനിനെ കൊത്തി
 ക്കൊണ്ടുപോയപ്പോഴാണവൾക്കു മന
 സ്സിലായത്.

കായലിൽ നങ്കൂരമിട്ടു കിടന്ന കപ്പ
 ലുകളും കടന്ന് ദൂരെ കണ്ടെയ്നർ
 ടെർമിനലിന്റെ ക്രൈയിനുകൾ അടുത്തു
 കാണാറായപ്പോൾ അവൻ പറഞ്ഞു.
 “ഫോർട്ടുകൊച്ചി എത്താറായി”.

എറണാകുളത്ത് പലപ്രാവശ്യം വന്നിട്ടു
 ണ്ടെങ്കിലും ബോട്ടിൽ ഫോർട്ടുകൊച്ചി
 യിലേക്കുള്ള യാത്ര അവളിൽ കൗതൂ
 കമുണർത്തി.

ബോട്ടിൽ നിന്നിറങ്ങി ബീച്ചിനടുത്തേ
 ക്ക് നടക്കുമ്പോൾ പഴയ ഡച്ചുകൊ
 ട്വാരവും, ആസ്പിൻ വാൾ കെട്ടിടവും
 ബിനാലെ നടക്കുന്ന കെട്ടിടങ്ങളും
 അവൻ അവൾക്കു കാണിച്ചു കൊ
 ടുത്തു.

വെയലിനൂ ചൂടുകൂടുതലായിരുന്നെ
 കിലും മരങ്ങളുടേയും കെട്ടിടങ്ങളു
 ടേയും തണൽ പറ്റി റോഡിലൂടെ നടന്ന്
 ചീനവലകളുടെ അടുത്തുള്ള കൽത്തി
 ട്ടയിൽ ഓരോ ഐസ്ക്രീ നുണഞ്ഞു
 കൊണ്ട് അവർ ഇരുന്നു.

നിരനിരയായി നിൽക്കുന്ന ചീനവല
 കളിൽ മീൻ പിടിക്കുന്നതു കാണാൻ
 തന്നെ നല്ല ജനക്കൂട്ടം.

വേലിയിറക്കത്തിന്റെ ആരംഭമായിരുന്ന
 തിനാൽ മിക്ക വലകളിലും
 മീനൂണ്ടായിരുന്നു. എന്നാലും തൊ
 ട്ടുമുൻപിൽ വെള്ളത്തിൽ മുക്കിയിരി

ക്കുന്ന വല പൊക്കുന്നതും നോക്കി
 അവർ കാത്തുനിന്നു.

അക്കരെ വൈപ്പിനിൽ നിന്നുള്ള
 ജങ്കാർ ജട്ടിയിലടുക്കുന്നത് മൊ
 ബൈലിൽ പകർത്തിക്കൊണ്ടിരുന്ന
 സാജനെ തോണ്ടി അവൾ പറഞ്ഞു.
 “സാജാ.. ഇതുന്നോക്കൂ... ഈ വലയി
 ലേക്ക്..”

വല പൊങ്ങുന്നതോറും മുകളിലേക്ക്
 ചാടി രക്ഷപെടാൻ ശ്രമിക്കുന്ന തിരുത
 കളേയും വറ്റുകളേയും അവൻ തന്റെ
 മൊബൈലിൽ പകർത്തി.

വല പൊക്കുന്നവരുടെ കൂക്കുവിളി
 കൾ അന്തരീക്ഷത്തിലൂയർന്നപ്പോൾ
 സായിപ്പന്മാരടക്കം കാണികളുടേയും
 എണ്ണം കൂടി.

ബഹളങ്ങളിൽ നിന്നൊഴിഞ്ഞ് സ്വ
 സ്ഥമായൊരിടം തേടി അവരപ്പോൾ
 നടപ്പാതയിലൂടെ പടിഞ്ഞാറോട്ടുന
 ടന്നു. ബീച്ചിൽ വെയിൽ കനത്തതു
 കൊണ്ട് സന്ദർശകർ കുറവായിരുന്നു.

ഒടുവിൽ ബീച്ചിനടുത്തുള്ള കൊന്ന
 മരച്ചുവട്ടിലെ ചാരുബെഞ്ചിൽ അവർ
 ഇരിപ്പിറപ്പിച്ചെങ്കിലും അവൾ തിരിച്ചു
 പോകാൻ ധൃതി കൂട്ടി.

അപ്പോൾ ദൂരെ കരയിലേക്കടുക്കുന്ന
 കുറ്റൻ കപ്പൽ കാണിച്ച് അവൻ
 പറഞ്ഞു.

“ആ കപ്പൽ നമ്മുടെ മുൻപിലൂടെ വാർ
 ഫിലേക്ക് കടന്നുപോയിക്കഴിഞ്ഞാൽ
 നമുക്കും തിരിച്ചു പോകാം. കപ്പൽ
 പോയിക്കഴിയുമ്പോൾ അഴിമുഖത്തു
 ചാടിക്കളിക്കുന്ന കടൽപ്പന്നികളെ നമു
 ക്കടുത്തുകാണാൻ പറ്റും”.

വാക്മരത്തിനു മുകളിൽ കൊക്കുരു
 മ്മിയിരിക്കുന്ന മൈനകളെ കണ്ടപ്പോൾ

തന്റെ പ്രണയം അവളെ എങ്ങിനെ
 അറിയിക്കണമെന്ന ചിന്തയിലായിരുന്ന
 അവാൻ.

കപ്പൽ അടുത്തടുത്തു വന്നപ്പോഴാ
 ണ് അതൊരു ഉല്ലാസയാത്രക്കപ്പലാ
 യിരുന്നു എന്നവർക്ക് മനസ്സിലായത്.
 ശരിക്കും വെള്ളത്തിൽ ഒഴുകി നടക്കുന്ന
 ഒരു സെവൻസ്റ്റാർ ഹോട്ടൽ. അതു
 കടന്നുപോയപ്പോൾ ഇളകിച്ചാടുന്ന
 കടൽപ്പന്നികളെ അവനവൾക്ക് കാട്ടി
 കൊടുത്തു. അങ്ങിനെ ഒരു മണി
 കൂറിനുള്ളിൽ അവർ തിരിച്ചുനടന്നു.
 വേലിയിറക്കം ശക്തമായതിനാൽ
 വലകളെല്ലാം പൊക്കി വച്ചിരിക്കുന്നു.
 നിറയെ മീൻ കിട്ടിയ വലക്കരികെ
 അപ്പോൾ ആരും തന്നെയില്ല. പുറകിൽ
 യാത്രക്കപ്പലും ചീനവലയും ചേർത്ത്
 അവൻ ഒരു ഫോട്ടോയ്ക്ക് പോസ് ചെ
 യ്തു. അവളെടുത്തു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ
 രണ്ടുപേരും ചേർന്നുള്ള ഒരു സെൽ
 ഫിയെടുക്കാൻ ക്ഷണിച്ചെങ്കിലും ചിരി
 ച്ചുകൊണ്ട് അവളതു നിരസിച്ചു.

അപ്പോൾ അവളുടെ വിലക്കിനെ
 വകവയ്ക്കാതെ വല ബന്ധിച്ചിരുന്ന
 തടികളിലേക്കുള്ള ബന്തത്തിലൂടെ
 അവൻ നടന്നു. ആദ്യം ഒരു സെൽഫി
 യെടുത്തു. തന്റെ പ്രണയം അറിയിച്ചു
 കൊണ്ടുള്ള ഒരു മെസ്സേജ് അയക്കാൻ
 മുതിരുമ്പോഴാണതു സംഭവിച്ചത്.

നിന്ന പലക ചെറുതായനങ്ങിയപ്പോൾ
 നിയന്ത്രണം തെറ്റി അതാ അവൻ കാ
 യലിലേക്ക്.

ശബ്ദിക്കാനാകാതെ നിന്ന അവളുടെ
 അടുത്തേക്ക് രണ്ടുമൂന്നുപേർ വന്ന്
 കായലിലേക്ക് ചാടി തിരഞ്ഞെങ്കിലും,
 പറയാൻ ബാക്കി വച്ച പ്രണയവുമായി
 ശക്തമായ അടിയൊഴുക്കിൽ ആഴങ്ങ
 ളിലേക്ക് താണുപോയിരുന്നു അവൻ. ■

'തങ്കദസ്മാദി പറിതവർണ്ണൻ'

■ പി എം എ വാദർ/റിട്ടയേർഡ്

ഉത്തര അമ്രിക്കാവണ്യം-ദക്ഷിണ സമതലം. പൂർവ്വസ്ഥാനം ഹിമ സമുദ്രം ദിതീയ കൂസുമം ബ്ലോസം-ഭൂജാതം ബഹുകേമം.

മനുഷ്യർക്ക് മനസ്സിലാകുന്ന ഭാഷയിൽ ഒന്നു പറഞ്ഞുതാ ജോത്സ്യരേ-

“അതായത് - വടക്കേ അമേരിക്കയുടെ തെക്കേ അറ്റത്ത് കിഴക്കുമാറി കിടക്കുന്ന സംസ്ഥാനം. അവിടെ വസിക്കുന്ന താങ്കളുടെ മകൾക്ക് രണ്ടാമതും ഒരാൺതരി പിറന്നുന്ന്.”

ഇത് ഒരാഴ്ച പിന്നിട്ട വാർത്തയാണല്ലോ - വാട്സ് ആപ്പിലൂടെ കുഞ്ഞിനെ കാണുകേം ചെയ്തു.

“ഉവ്വോ...? പിന്നെന്താ പ്രശ്നം?”

പ്രശ്നം വല്ലതുമുണ്ടോയെന്നറിയാനാണ് ഒന്നു പ്രശ്നം വെച്ചു നോക്കാൻ പറഞ്ഞത്.

“പ്രശ്നവശാൽ അൽപം പ്രശ്നം കാണുന്നുണ്ട്”

“അയ്യോ - അതെന്താ..?”

“കയ്യാലപ്പുറത്തിരിക്കുന്ന തേങ്ങാ മാതിരിയാ നാളിന്റെ കിടപ്പ്. കാനഡാ സമയമെടുത്താൽ തനക്ക് കുറും ഇവിടത്തേ താകുമ്പോൾ തള്ളക്ക് കുറുമാറ്റവും കാണുന്നു.”

“മാതാപിതാക്കളോട് കുട്ടികൾക്ക് കുറുള്ളത് നല്ലതല്ലേ..?”

“ആ കുറല്ല ഈ കുറ്റ്... സൂക്ഷിച്ചില്ലേൽ ആപത്താ...”

“ഭയപ്പെടേണ്ട - പരിഹാരമുണ്ട്.”

“ഇത് കുറുമാറ്റ നിയമപരിധിക്ക് പുറത്തായതുകൊണ്ട് - കാഡ്ബറീസാനന്ദ സാമിയെ നന്നായി ധ്യാനിച്ച് വേണ്ടപ്പെട്ടവർക്കൊക്കെ മധുരം നൽകുക. എല്ലാം ശുഭമാകും”.

“ഒരു ശത്രുസംഹാരപുഷ്പ നടത്തി വേണം മധുരം വിളമ്പാൻ. ഡയബറ്റി

ക്കുകാരെ ഉദ്ദേശിച്ചാണേ - അവരുടെ മുഖ്യശത്രുവാണല്ലോ ഷുഗറാദികള്”

“അല്ല ജ്യോത്സരേ.. ഈ പുഷ്പയെന്നൊക്കെ പറഞ്ഞാൽ...”

“അതിന്റെ ബഡ്ജറ്റ് എന്നെ ഏൽപ്പിച്ചോളൂ. ഞാൻ നോക്കിക്കൊള്ളാം. മധുരവിതരണം നാളെത്തന്നെ നടത്തിയാൽ അത്രയും നന്ന്”.

“ലഡ്ഡുവായാലോ ജ്യോത്സരേ..?”

“മനസ്സിൽ ആദ്യം പൊട്ടുന്നത് ലഡ്ഡു

“ഇക്കയെ കണ്ടപ്പോൾ ഇങ്ങോട്ട് കയറിയതാ - ”

കുശലം പറച്ചിലിനിടയിൽ സുഹൃത്ത് രഹസ്യമായി പറഞ്ഞു. “വാ പോകാം..”

“ലഡ്ഡുവല്ലേ വേണ്ടത്? ഇക്ക ടുവീലറട് - വണ്ടി നേരേ പറവൂർ കവലയിലേക്ക് വിട്. ഒന്നാന്തരം ലഡ്ഡു മിതമായ നിരക്കിൽ അവിടെ കിട്ടും.”

“അങ്ങോട്ടെത്താൻ ബുദ്ധിമുട്ടാ മാഷേ - ഭയങ്കര ബ്ലോക്കായിരിക്കും”.

“വായിക്കാ... ഞാനല്ലേ കൂടെയുള്ളത്”

ചങ്ങാതിയുടെ നാവിഗേഷനിൽ ഉന്തി ഉരുട്ടി ഒതുവിധം മാർത്താണ്ഡവർമ്മപാലം വരെ എത്തി. എല്ലാം നിശ്ചലം. ഇനി എന്തുചെയ്യും?

“വണ്ടി പാലത്തിന്റെ ഫുട്പാത്തിലൂടെ എടുക്ക്”

“വല്ല പോലീസുകാരനും കണ്ടാൽ കുഴപ്പമാകും...”

“ഫുട്പാത്തിൽ ആരുമില്ലെന്നേ - അഥവാ പ്രശ്നമായാൽ ഞാനില്ലേ പിന്നിൽ”

പാലത്തിൽ നിരനിരയായി ബസ്സും കാറും കിടക്കുന്നു. മുന്നോട്ടു പോകാൻ നടപ്പാത തന്നെ

ശരണം.

വണ്ടി ഓടിച്ച് പാതി ദൂരം എത്തിയതും ബ്ലോക്കിൽ പെട്ടുകിടന്ന സർക്കാർ ബസ്സിൽ നിന്നും ഒരു ബീഹാറി തൊടുത്ത ശരം കൃത്യമായി എന്റെ നെഞ്ചിൽ തന്നെ തറച്ചു. തളിർ താമ്പുലവും പാൻപരാഗും ചേർത്തരച്ച് ബീഹാറി കഷ്ടപ്പെട്ടുണ്ടാക്കിയത്. പെരിയാറിലേക്ക് തൊടുത്തതാണ്. കണക്കുകൂട്ടൽ തെറ്റിച്ച് അത് എനിക്ക് സ്വന്തമായിക്കിട്ടി. അപായം മുൻകൂട്ടിക്കണ്ട് സുഹൃത്ത് എന്റെ പിന്നിൽ പതുങ്ങി പോറലേൽക്കാതെ രക്ഷ പെട്ടു.

മുവായിരത്തിയഞ്ഞൂറു രൂപ വിലയുള്ള എൽ പി ബ്രാന്റ് ഷർട്ട് - കന്നി പ്രദർശനത്തിൽ തന്നെ - പൊലീഞ്ഞു.

പാലത്തിന്റെ മറുകരയെത്തി തൊട്ട

വാണല്ലോ - വെങ്കിടാചലപതിയുടെ നിവേദ്യവും അതുതന്നെ. ആയ്ക്കോളൂ”

റെയിൽ വേ സ്റ്റേഷനടുത്തുള്ള ബേക്കറിയിൽ കേറി ലഡ്ഡുവിന്റെ വില തിരക്കി. ഒന്നിന് അഞ്ചുരൂപ. ഒരു കിലോയ്ക്ക് നൂറുരൂപ.

ഓർഡർ കൊടുക്കുന്നതിനു മുൻപേ ഒരു വിഘ്നം.

“ഇക്ക എന്താ ഇവിടെ ?”

പരോപകാരിയായ എന്റെ മിത്രം. ശാന്തൻ - ദാനശീലൻ - സംഘാടകൻ - ഗൗഡ സാരസ്വത സഹോദരൻ.

“ഇന്നെന്താ ആഫീസിൽ പോയില്ലേ?”

“ദാ ഇപ്പോ കമ്പനി ബസ്സിൽ വന്നിറങ്ങിയതേയുള്ളൂ”

കാപ്സ്യൂൾ കവിതകൾ

■ സി ബി സുനിൽകുമാർ/സി ക്യു സി ലാബ്

അവൾ 'കടക്കണ്ണെറി'ഞ്ഞപ്പോൾ അവൻ 'കടക്കണി'യിലായി.

* * * *

അമ്മയുടെ നെഞ്ചിലെ തീയിൽ തീപ്പെട്ടിക്കൊള്ളികൾ എരിഞ്ഞടങ്ങി.

* * * *

അവൾ അണിയിച്ച മോതിരം അവന്റെ വിരലിനെ ശ്വാസം മുട്ടിച്ചു.

* * * *

മാറ്റിവയ്ക്കപ്പെട്ട ഹൃദയത്തോട് കിഡ്നിയും കരളും പിണങ്ങി നിന്നു.

* * * *

അനുഭവത്തിൽ നിന്നും പാഠം പഠിച്ചതുകൊണ്ടായിരിക്കണം, ഇപ്രാവശ്യം പഴുത്തില വീണപ്പോൾ പച്ചില ചിരിച്ചില്ല.

ടുത്ത പെട്ടിക്കടയിൽ നിന്നും രണ്ടുലിറ്റർ വെള്ളം വാങ്ങി കഴുകിനോക്കി - രക്ഷയില്ല.

കോടിക്കണക്കിന് വില മതിക്കുന്ന എത്ര ഘനഅടി വെള്ളമാണ് പാലത്തിനടിയിലൂടെ പാഴായൊഴുകി കടലിൽ ചേരുന്നത്. പുഴയോരത്ത് രണ്ടുലിറ്റർ വെള്ളത്തിന് മുപ്പതുരൂപ.

ഷർട്ടിൽ പുറ്റിയ കുറു ജനം കാണാതിരിക്കാൻ വണ്ടിയിൽ സൂക്ഷിച്ചിരുന്ന ജാക്കറ്റെടുത്തിട്ടു. ഈ ബുദ്ധി നേരത്തെ തോന്നിയിരുന്നെങ്കിൽ മൂവായിരത്തി അഞ്ഞൂറുരൂപ പാഴാവില്ലായിരുന്നു. തുഴഞ്ഞുതുഴഞ്ഞ് ഒരുവിധം പറമ്പൂർ കവലയിലെ ലഡ്ഡു സൂക്കി ലെത്തി.

കൊള്ളാം - കേന്ദ്ര കലവറ തന്നെ.

ലഡ്ഡു എന്ന വസ്തുവിന് ഒറ്റ നിറമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. പീതം. ചിലർ ആ വർണത്തെ മലീമസമാക്കിയതോടെ മറ്റുള്ളവ വിപണിയിൽ സ്ഥാനം പിടിച്ചു.

മുകിൽവർണൻ - ഹരിത - രക്ത - ഉജാല - സിന്ദൂര വർണന്മാർ അവയിൽ ചിലതുമാത്രം. എല്ലാം സുലഭം. എന്റെ മനസ്സുനിറഞ്ഞു. ചങ്ങാതിയുടെ വയറും. എല്ലാ നിറത്തിൽ നിന്നും ഒന്നുവീതം സാമ്പിൾ.

“ഇക്കാ.. ഇഷ്ടപ്പെട്ട ലഡ്ഡു മാർജിൻഫ്രീ റേറ്റിൽ കിട്ടിയില്ലേ - ഇനി നമുക്ക് അൽപം കൂടി മുന്നോട്ടുപോയാൽ അന്നലക്ഷ്മിയിൽ എത്താം. നല്ല ചൂടു ദോശ ഓരോന്നുകഴിച്ച് മടങ്ങാം.

കൊള്ളാം - നല്ല കാര്യം.

ഹോട്ടലിലെത്തി. സുഹൃത്ത് നേരെ

ശീതികരിച്ച മുറിയിൽ കേറിയിരിപ്പായി.

“ചൂടുദോശ തിന്നാനെന്തിനാ ഏസീ റൂം?”

“അതാണിക്ക് അതിന്റെ ഒരു കെമിസ്ട്രി”

“ഹോ... കെമിസ്ട്രി ഇപ്പോ സർവ്വ വ്യാപിയായല്ലോ..”

തണുപ്പത്തിരുന്ന് ക്രിസ്പി ദോശ കഴിക്കുന്നതിനിടയിൽ ഒരു പാർസലും ഓർഡർ കൊടുക്കാൻ മറന്നില്ല.

“വൈഫിനും കുട്ടികൾക്കും ചൈനീസ് ജീവനാണ്. അത് കിട്ടിയാൽ അതു മാത്രമേ കഴിക്കൂ”

“ചൈനീസ് വൻമതിലിന്റെ ഓരത്ത് പോയി വൈഫിന്റെ വേർ തപ്പേണ്ടി വരുമോ?”

“ആവോ.. അറിയില്ല - ഭയങ്കര ക്രേസാ”

സംസാരിച്ചിരിക്കുന്നതിനിടയിൽ ആരോ ഫോണിൽ വിളിച്ചു.

ഹലോ ഹലോ മാത്രം കേട്ടപ്പോൾ ഞാനാ പറഞ്ഞത് പുറത്തിറങ്ങി ട്രൈ ചെയ്യാൻ. അകത്ത് റേഞ്ച് കമ്മിയാകും.

പാർസലും ബില്ലുമെത്തി. ചങ്ങാതി മാത്രം എത്തിയില്ല.

ഫ്രൈഡ് റൈസ് - മൂന്ന്, ഗോപി മഞ്ചുരിയൻ - രണ്ട്, മഷ്റൂം ടിക്ക - രണ്ട്, ഞങ്ങൾ കഴിച്ച ദോശയും ചേർത്ത് ആകെ വെറും അഞ്ഞൂറു ഇരുപത്തഞ്ച് രൂപ. ഇരുപതുരൂപ ടിപ്പും കൊടുത്ത് പുറത്തിറങ്ങിയപ്പോഴേക്കും സുഹൃത്ത് ഓടിവന്ന് എന്റെ കയ്യിൽ നിന്നും പാർസൽ വാങ്ങി.

“ഇക്ക ഇവിടെ നിൽക്ക് - ഞാൻ ബില്ലു സെറ്റിൽ ചെയ്തുവരാം.”

“അതൊക്കെ എപ്പോഴേ കഴിഞ്ഞു മാഷേ”

“ഇക്ക ചെയ്തത് തീരെ ശരിയായില്ല”.

“ടിക്ക തണുപ്പിക്കണ്ട - വേഗം കുട്ടികൾക്ക് കൊണ്ടുകൊടു.”

“റോഡിൽ എവിടെയോ ചെക്കിങ്ങ് നടക്കുന്നുണ്ട്. ഉറപ്പ്.”

“അതെങ്ങനെ ഇക്കക്ക് മനസ്സിലായി?”

“വളരെ സിംപിൾ - ദേ കണ്ടോ നമ്മുടെ ഹെൽമറ്റ് ആരോ അടിച്ചുമാറ്റി.”

“ഇനി എന്തു ചെയ്യും?”

“ഇക്ക പേടിക്കണ്ടോ- ഞാൻ കൂടെയില്ലേ?”

അതാണെന്റെ പേടിയെന്ന് എങ്ങനെ തുറന്നുപറയും? വരുന്നതു വരട്ടെ.

തോളിൽ തുങ്ങിയ വേതാളത്തെ എത്രയും പെട്ടെന്ന് ഒഴിവാക്കി വേണം ഒന്നാശ്വസിക്കാൻ.

അധികദൂരം മുന്നോട്ടുപോകേണ്ടിവന്നില്ല - പോലീസ് പിടിയിലാകാൻ.

“ഹെൽമറ്റ്കൊടുത്തതിന് നൂറുരൂപ പിഴയടച്ച് പോയ്ക്കോളൂ”

“സാർ - ഹെൽമറ്റ് ഇപ്പോൾ കളവാ പോയതാണ്.”

“പരാതിയുണ്ടെങ്കിൽ അത് സ്റ്റേഷനിൽ എഴുതിക്കൊടു. ഇപ്പോൾ നൂറുരൂപ അടച്ചോളൂ”

“ഇതെന്തു ന്യായം? ഈ നാട്ടിൽ സത്യത്തിന് ഒരു വിലയുമില്ലെന്നോ? ചാർജ്ജ്

നേർക്കാഴ്ചകൾ

■ മായാവേണുഗോപാൽ/സി ആർ സ്കൂൾ

മദ്ധ്യാഹ്നനേരത്തുണുകഴിഞ്ഞെൻ മിഴിത്തുവിൽ
മുഗ്ധയാം നിദ്രാദേവി നൃത്തലോലുപയായി
നീളുന്ന പാളത്തിന്മേൽ കുതിപ്പും കിതപ്പുമായ്
മുളുന്നു വണ്ടീ കാതിൽ താരാട്ടായതിൻ സ്വരം

കേരളപ്രകൃതിപ്പാവാട ചാർത്തിക്കുന്ന
കേദാരനിരകളും കാവടിയേന്തും നല്ല
കേരവൃക്ഷങ്ങൾ തിങ്ങുമക്കരപ്പച്ചപ്പുകൾ-
ക്കാർദ്രത നൽകും നാട്ടുമാവുകൾ, തൊടികളും

പിന്നിലേയ്ക്കോടിപ്പോകും കാഴ്ചകൾ മങ്ങിപ്പോയി
നിർണയം മയങ്ങിപ്പോയങ്ങു തെല്ലിട ഞാനും
ചുളവും വിളിച്ചുകൊണ്ടോടുന്നു തീവണ്ടിയും
നീളുന്ന പാളത്തിന്മേലേകതാനമാം സ്വരം

പെട്ടെന്നു കണ്ടു മുന്നിൽ ഇരുവർ സഞ്ചാരികൾ
വട്ടം കുട്ടീടുനൂച്ച ഭക്ഷണം കഴിക്കുവാൻ
വിട്ടുപോയുറക്കമെൻ ശ്രദ്ധയീ മനുഷ്യരിൽ
തട്ടിയപ്പോഴേ നന്നായ് നിവർന്നൊന്നിരുന്നു ഞാൻ.

മുന്നിൽ വന്നിരുന്നോരിൽ ഒരുവൻ സുമുഖനാ-
കുന്നൊരു കുമാരൻ താ, നപരൻ പിതാവകാകാം.
വൃത്തിയിൽ ക്ഷൗരം ചെയ്തു ശുഭ്രവസ്ത്രവും ധരി-
ച്ചൊത്തു ചേർന്നിരുന്നയാൾ ഊണിനായ് മുഖാമുഖം.

തിളങ്ങും കടലാസുകൊണ്ടു നൽപ്പൊതിക്കെട്ടിൽ
വിളങ്ങും ഭോജ്യം കണ്ടു പ്രസന്നവദനനായ്
അന്നമാം ബ്രഹ്മത്തിനേ വണങ്ങീ വാത്സല്യാർദ്ര
മാനസൻ പിതാവങ്ങു തനയനായീ നൽകി.

യോഗ്യനാം പിതാവുടൻ പോകുന്നു കഴിക്കെന്നു-
ള്ളാംഗ്യവും കാട്ടിക്കൊണ്ടു മടങ്ങി വന്നു വേഗം
പുത്രനാപ്പൊതിച്ചോറും സ്വാദേറും കറികളും
എത്രയും സന്തുഷ്ടനായ് ഭക്ഷിക്കാനൊരുങ്ങുന്നു.

സ്വച്ഛമായ് മടക്കിയ നാലഞ്ചുപൊതിക്കെട്ടാ-
ണച്ഛന്റെ കൈയിൽ അയാൾ ഒന്നൊന്നായ് തുറക്കുന്നു
ഓരോരോ പൊതിക്കെട്ടിൽ ശേഷിക്കുമാഹാരത്തെ
ഒന്നിലേയ്ക്കൊക്കുന്നു ഹാ! തുവാതെ ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം

ദൈവമേ! പൊതിച്ചോറിൻ ശേഷിപ്പുതാനല്ലയോ
പാവമിപ്പിതാവിന്നു ഹൃഷ്ടനായ് ഭക്ഷിക്കുന്നു
കാഴ്ചയ്ക്കു യോഗ്യർ ശാന്തർ സാധ്യമാനസർ ഹന്ത!
ഞാനൊട്ടും പ്രതീക്ഷിച്ചില്ലിത്തരം വിപര്യയം

ഒട്ടിയ വയറിന്റെ പട്ടാങ്ങറിഞ്ഞീടുമോ
മൃഷ്ടാനമെന്നും ഭക്ഷിച്ചീടുന്ന വയറുകൾ
അന്നമേ അന്യായം! നീ വീഴുന്നു ചെളിക്കുണ്ടിൽ
പൊന്നോണം സ്വപ്നം കാണും കണ്ണുനീർത്തുള്ളിയ്ക്കൊപ്പം

എന്തിതെൻ സഹോദരായെന്നു ഞാൻ ചോദിച്ചപ്പോൾ
മിണ്ടിയില്ലൊന്നും പക്ഷേ ആംഗ്യഭാഷയിൽ ചൊല്ലി
കീശയിൽ നോക്കിക്കാശില്ലെന്നുള്ളൊരാംഗ്യം, പിന്നീ-
ടീശ്വരൻ മാത്രം തുണയ്ക്കെന്നുള്ളൊരാംഗ്യം കൂടി.

ഊമയാണദ്ദേഹവും മകനും ഒരേപോലെ!
ആംഗ്യഭാഷയിൽ തമ്മിൽ പലതും പറയുന്നു
പോകുന്ന നേരത്തവർ പറഞ്ഞു യാത്ര ഞങ്ങൾ
നീട്ടിയ ചെറുതുകയ്ക്കേകിയ കൃതജ്ഞത.

അന്നവർ കൈകൾ കോർത്തു നടന്നുമറയുന്ന
തെൻ സ്മൃതിപഥത്തിങ്കൽ മായാത്ത ചിത്രം തീർത്തു
ജീവിതസമുദ്രത്തിൻ തിരകൾ ചുഴികളും
ആ വിധം സുധീരമായ് നേരിടുനൊരു ചിത്രം.

ചെയ്തോളു. ഞങ്ങൾ കോടതിയിൽ
കണ്ടോളാം.”

സുഹൃത്തിന്റെ ഈ ഡയലോഗ്
പോലീസേമാന്റെ കുരു പൊട്ടിച്ചു.

ചാർജ്ജ് പലതായി. അതോടൊപ്പം
പിഴയും. വണ്ടി അവരുടെ കസ്റ്റഡിയി
ലുമായി.

ഒരോട്ടോ പിടിച്ചു സുഹൃത്തിനെ നിർ
ബന്ധിച്ചു പറഞ്ഞുവിട്ടു.

അഞ്ഞൂറുരുപ അപ്പോൾ തന്നെ
പിഴയടച്ചു. പേപ്പറുകൾ നാളെത്തന്നെ
സ്റ്റേഷനിൽ ഹാജരാക്കാമെന്ന വ്യവ
സ്ഥയിൽ വണ്ടിയെടുത്ത് തിരിച്ചു.

രാഹുകാലത്തായിരിക്കും ഞാൻ ലഡ്ഡു

വാങ്ങാനിറങ്ങിയത് -

രാഹു ആൾരൂപത്തിൽ വന്ന് പാര
പണിയുമെന്ന് കരുതിയതേയില്ല.

വീട്ടിലെത്തി ലഡ്ഡുവിന്റെ പൊതി
ശ്രീമതിയെ ഏൽപ്പിച്ച് ഞാൻ നേരേ
മുകളിലത്തെ മുറിയിലേക്ക് പോയി.
ഷർട്ടുമുതൽ പോലീസിനു കൊടുത്ത
പിഴ വരെ ഒന്നുകണക്കുകൂട്ടി. ലഡ്ഡു
ഒന്നിന് ശരാശരി അറുപത്തഞ്ച് രൂപ.

“ഒന്നു താഴേക്ക് വന്നേ”

“എന്താ? എന്തുപറ്റി?”

“അയ്യേ... ഇതെന്താ സാധനം?”

“ലഡ്ഡു”

“ഇതാണോ ലഡ്ഡു? ഇതെന്ത് ലഡ്ഡു?”

“നീ സംശയിക്കേണ്ട - പീതവർണ്ണം
പലനിലയിലും ഇപ്പോൾ സംശയത്തി
ന്റെ വക്കിൽ തന്നെയല്ലേ... അതിനാ
ലാണ് ഞമ്മന്റെ വർണ്ണം മേടിച്ചത്.
ഇതിന്റെ മാഹാത്മ്യം നീ അറിയാൻ
പോണതല്ലേയുള്ളൂ.”

കുട്ടുകാരൻ ദ്രോഹി നിർബന്ധിച്ച്
പച്ച എടുപ്പിച്ചതാണെന്ന് എങ്ങനെ
പറയും?

“നീ അതിലൊന്നിങ്ങെടുക്ക് - നമു
ക്കാദ്യം അല്പം മധുരം നുണയാം.
എന്നിട്ടാകാം ശുഭകാര്യങ്ങൾ...” ■

വസന്തത്തിന്റെ ഇടിമുഴക്കം

5

■ ഷാജി പി സ്റ്റീഫൻ / എഫ് സി സി യു

പ്രതീക്ഷിക്കുന്നതുപോലെയല്ല യഥാർത്ഥത്തിൽ സംഭവിക്കുന്നതെങ്കിൽ നാം പകച്ചു പോകാറുണ്ട്. എനിക്കും അതു തന്നെയാണ് സംഭവിച്ചത്. ചുടുകൊണ്ട് തിളച്ചുമറിയുന്ന ഭോപ്പാൽ തെരുവു കളിലൂടെ സഞ്ചരിച്ച് ഞങ്ങൾ 'ദുരൂർ ഉലൂം താജുൾ മസ്ജിദ്' നടുത്തെത്തി - ലോകത്തിലെ മൂന്നാമത്തെ ഏറ്റവും വലിയ മുസ്ലീം പള്ളി. വാഹനം പാർക്ക് ചെയ്തു. ഞങ്ങൾ പ്രവേശന കവാടത്തിലേക്ക് നീങ്ങി. തിളയ്ക്കുന്ന ചുടിൽ പള്ളിയുടെ അംബരചുംബി കളായ രണ്ടു മിനാരങ്ങൾ.

മുഖം പകുതി തുണി കൊണ്ടു മറച്ച രണ്ടു തോക്കുധാരികൾ വാതിൽ കാവൽക്കാർ. ഞങ്ങൾ ചെന്നതിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം ഖാൻ പറയുമെന്നു കരുതി. അദ്ദേഹം ഒന്നും മിണ്ടുന്നില്ല. ഒടുവിൽ ഞാൻ തന്നെ പറഞ്ഞു. "കേരളത്തിൽ നിന്നും വരുന്ന ഒരു ക്രിസ്തുമത വിശ്വാസിയാണ്. പള്ളി കാണുന്നതിനു വേണ്ടി വന്നതാണ്".

തോക്കുധാരികളിൽ ഒരാൾ പള്ളിയുടെ അതിവിശാലമായ ചുവന്ന കല്ലു പാകിയ അങ്കണത്തിലൂടെ ഞങ്ങളെ നയിച്ചു. ഓഫീസ് പോലെ തോന്നിക്കുന്ന ഒരു മുറിയിലേക്കാണ് ഞങ്ങളെ കൊണ്ടുപോയത്. കടുത്ത വെയിലിൽ നിന്നും മുറിക്കുള്ളിൽ പ്രവേശിച്ചപ്പോൾ അവിടുത്തെ മിതമായ വെളിച്ചവുമായി പൊരുത്തപ്പെടാൻ ഏതാനും നിമിഷങ്ങളെടുത്തു. മഞ്ഞുപോലെ നരച്ച തലമുടിയും താടി മീശയുമുള്ള ഒരാൾ. തുവെള്ള കുർത്ത ധരിച്ചിരിക്കുന്നു. കുലീനമായ മുഖഭാവം. അദ്ദേഹം എഴുന്നേറ്റുനിന്ന് എന്നെ സ്വീകരിച്ചു. നേരത്തെ യാതൊരുവിധ അനുവാദവും വാങ്ങാതെ വന്ന, തികച്ചും അപരിചിതനായ എന്നോട് അദ്ദേഹം കാണിച്ച ആതിഥ്യമര്യാദയുടെ സന്ദേശവും എന്നെ അമ്പരപ്പിച്ചു.

കേവലം ഒരു മുസ്ലീം പള്ളി മാത്രമല്ല ഈ മുസ്ലീം ആരാധനാലയം. AD 1857-ൽ ഭോപ്പാൽ ഭരിച്ചിരുന്ന നവാബ് ഷാജഹാൻ ബീഗം ബഹുത്ത്തായ ഈ പള്ളി നിർമ്മാണം ആരംഭിച്ചു. പള്ളിയോടനുബന്ധിച്ച് ഇസ്ലാമിക് ദൈവശാസ്ത്രവും ദർശനങ്ങളും പഠിപ്പിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ദുരൂർ ഉലൂം

(ഉലൂം=സ്കൂൾ) പ്രവർത്തനമാരംഭിച്ചു. പരിശുദ്ധ ഖുറാൻ അറബി ഭാഷയിലാണ് അവതരിച്ചത്. അറബി ഭാഷയിലുള്ള പാണ്ഡിത്യം ഇസ്ലാമതം ശരിയായി മനസ്സിലാക്കുന്നതിന് ആവശ്യമാണ്. അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് ലോകത്തിലെ മുസ്ലീങ്ങൾ അറബി പഠിക്കുന്നതും സംരക്ഷിക്കുന്നതും.

228 അടി ഉയരമുള്ള രണ്ടു മിനാരങ്ങൾ, 62.5 അടി ഉയരമുള്ള മധ്യഭാഗത്തെ താഴികക്കൂടം, ചിത്രപ്പണികൾ ചെയ്ത 70 തൂണുകൾ, 325 x 325 അടി വിസ്തീർണ്ണമുള്ള ചെങ്കല്ലു പാകിയ അതി വിശാലമായ മുറ്റം. കിഴക്കുവശത്തെ പ്രധാനഗേറ്റിന് ഉയരം 40 അടി. തെക്കും വടക്കുമുള്ള കവാടങ്ങളുടെ ഉയരം 25 അടി. വടക്ക് 13 x 18.5 അടി വിസ്തീർണ്ണമുള്ള 120 മുറികൾ. അങ്ങനെ ഒരു നിർമ്മാണ വിസ്മയം തന്നെയാണ് ഈ മോസ്ക്. നൂറുകണക്കിന് വിദ്യാർത്ഥികൾ ഇവിടെ താമസിച്ചു പഠിക്കുന്നു. ലോകത്തിലെ മികച്ച മുസ്ലീം സർവ്വകലാശാലകളുമായി ഇവിടുത്തെ മതപഠനശാലയ്ക്ക് ബന്ധമുണ്ട്. ഈജിപ്തിലെ അസ്ഹർ യൂണിവേഴ്സിറ്റിയിൽ നിന്നുള്ള അധ്യാപകർ ഇവിടെ പഠിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്.

എന്റെ ആതിഥേയൻ ഇവിടുത്തെ അധ്യാപകരിൽ ഒരാളും തികഞ്ഞ പണ്ഡിതനാണ്. ലോകത്തിലെ എല്ലാ മതങ്ങളെക്കുറിച്ചും ഇവിടെ പഠിപ്പിക്കുന്നു. പുറത്തു കടുത്ത ചൂടാണെങ്കിലും മുറിക്കുള്ളിൽ നല്ല കുളിർമ്മ. സംസാരിച്ചിരിക്കുന്നതിനിടയിൽ സ്വാദേറിയ ശീതളപാനീയം തന്ന് എന്നെ സൽക്കരിക്കാൻ മറന്നില്ല അദ്ദേഹം. പള്ളിസമുച്ചയം മുഴുവൻ ചുറ്റിക്കാണിക്കാൻ ഒരാളേയും ഏർപ്പാടാക്കിത്തന്നു.

പള്ളിയുടെ മെയിന്റനൻസ് പണി

കൾ തകൃതിയായി നടക്കുകയാണ്. അവിടുത്തെ അനേകവാസികളായ പല കുട്ടികളും ഈ പണികളിൽ സഹായിക്കുന്നുണ്ട്.

ഇരുപതിനായിരത്തോളം അമൂല്യഗ്രന്ഥങ്ങളുള്ള വിശാലമായ ലൈബ്രറി മധ്യേന്ത്യയിലെ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട ലൈബ്രറികളിലൊന്നാണ്. ഗവേഷണത്തിനും പഠനത്തിനുമായി ധാരാളം വിദ്യാർത്ഥികൾ ഈ സ്ഥാപനത്തെ ആശ്രയിക്കുന്നു. 12 വർഷത്തെ പ്രൈമറി സെക്കന്ററി വിദ്യാഭ്യാസം. അതിനുശേഷം നാലുവർഷത്തെ ബിരുദപഠനം. 'അലമിയാത്ത്' എന്ന ബിരുദമാണ് ലഭിക്കുന്നത്. പരീക്ഷ നടത്തുന്നത് ലക്നൗവിലുള്ള ദുരൂർ ഉലൂം നടുവത്തുൽ-ഉൽമ ആണ്. ബിഎയ്ക്കു തുല്യമാണ് ഈ ബിരുദം.

ഈ പള്ളിയുടെ വിശാലമായ മുറ്റത്താണ് ഡിസംബർ ആദ്യവാറം 'ഇസ്തിമ' (ഒത്തുചേരൽ) ആഘോഷം നടക്കുന്നത്. 1984-ലെ 'ഇസ്തിമ' ആഘോഷരാവിന് കാളിമ പരത്തിക്കൊണ്ടാണ് യൂണിയൻ കാർബൈഡിന്റെ വിഷവാതകം പുറത്തുചാടിയത്. അന്ന് ആയിരക്കണക്കിന് അഭയാർത്ഥികൾ ഈ മുറ്റത്ത് എത്തിപ്പെട്ടു. രക്ഷാപ്രവർത്തകർ മൃതദേഹങ്ങൾ ഹമീദിയ ആശുപത്രിയിലേക്കും തുടർന്ന് കൂട്ടശവസംസ്കാരത്തിനായും കൊണ്ടുപോയി. കാൽപാദങ്ങളിൽ ചുവപ്പുചായം പുശിയ കണ്ണെഴുതി ചമയങ്ങളണിഞ്ഞ ഒരു സുന്ദരിയുടേയും ശരീരമുണ്ടായിരുന്നു. അവളെ ചിതയിലേക്ക് വയ്ക്കുന്നതിനു തൊട്ടുമുൻപ് അവളുടെ കണ്ണുകളുടെ ചലനം ശ്രദ്ധിച്ച രക്ഷാപ്രവർത്തകൻ അവളെ ആശുപത്രിയിലേക്ക് മാറ്റി. ഏതാനും നാളത്തെ ആശുപത്രിവാസത്തിനുശേഷം അവൾ

സി വി വേണു വിരമിക്കുന്നു

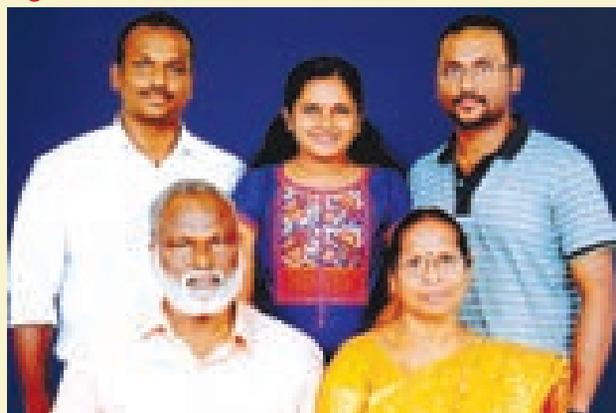
പരിമിതികളും പരിധികളും പഠിച്ച്, അവകാശബോധവും ഉത്തരവാദിത്വ ബോധവും സമഗ്രമായി സമന്വയിപ്പിച്ച് ട്രേഡ് യൂണിയൻ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ക്കൊപ്പം സമാന്തരമായി സഞ്ചരിച്ച ഒരു കാലയളവായിരുന്നു, ശ്രീ സി വി വേണുവിന് തന്റെ മൂന്നരപതിറ്റാണ്ടോളം നീളുന്ന റിഫൈനറി സർവ്വീസ്. സുദീർഘമായ ഈ കാലയളവിൽ അദ്ദേഹം യൂണിയൻ കമ്മിറ്റി മെമ്പറായും ഓഫീസ് ബെയറർ ആയും പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുണ്ട്.

കൺസ്യൂമർ സൊസൈറ്റിയുടെ ഭരണ സാരഥ്യത്തിൽ തുടർച്ചയായി അഞ്ചു വർഷം പ്രസിഡന്റായിരുന്ന ഒരു റെക്കോർഡ് ശ്രീ വേണുവിനൊപ്പമുണ്ട്. അതുപോലെ പത്തുവർഷം അദ്ദേഹം ഡയറക്ടർ ബോർഡ് മെമ്പറും ആയിരുന്നു.

1981 ഓഗസ്റ്റിൽ ജോലിയിൽ പ്രവേശിച്ച അദ്ദേഹം അന്നത്തെ S&OM-ൽ Wagon Loading, LPG Bottling Plant, Warehouse എന്നീ സെക്ഷനുകളിൽ ജോലി ചെയ്തിട്ടാണ് 1984-ൽ മെയിന്റ് നൻസ് ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റിൽ വെൽഡിംഗ് സെക്ഷനിൽ എത്തുന്നത്. മൂപ്പത്തി രണ്ടു വർഷത്തെ സീറോലകാല സേവനത്തിനുശേഷം വെൽഡിംഗ് സെക്ഷനിൽ നിന്നാണ് അദ്ദേഹം വിരമിക്കുന്നത്.

രക്തദാനം തന്റെ കടമയായി തിരിച്ചറിഞ്ഞ് സ്പെഷ്യൽ ലീവ് ഒന്നു മില്ലാതിരുന്ന കാലത്തുതന്നെ 37 പേർക്ക് രക്തദാനം നടത്തുവാൻ അദ്ദേഹത്തിന് കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. കമ്പനിയൽ കൊച്ചി സിറ്റി ആക്ഷൻ ഫോഴ്സ് പ്രവർത്തനം ആരംഭിക്കുന്നതിന് വളരെ മുൻപുതന്നെ ശ്രീ വേണു KCAFൽ അംഗമായിരുന്നു.

ആലുവ-പറവൂർ റൂട്ടിൽ കരുമാല്ലൂർ ആണ് ശ്രീ വേണുവിന്റെ തറവാടെങ്കിലും ഇപ്പോൾ താമസം വരാപ്പുഴ-ഒളനാട് ആണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യ സിസിലി റിട്ടയേർഡ് നഴ്സ് ആണ്. രണ്ട് ആൺമക്കളിൽ മുത്തമകൻ സ്റ്റാലിൻ ആക്സിസ് ബാങ്കിൽ മാനേജർ ആയി ജോലി ചെയ്യുന്നു. വിവാഹിതനാണ്. ഭാര്യ സന്ദേഹ. രണ്ടാമത്തെ മകൻ ജ്യോതിഷ് എംബിഎ പഠനം പൂർത്തിയാക്കി CIAL-ൽ Thomas Cook Foreign

Exchange-ൽ ഉദ്യോഗസ്ഥനാണ്.

പൊതുകാര്യ പ്രസക്തവും ശാന്തസൗഭാവുമായ ഒരു വിശ്രമജീവിതം ശ്രീ വേണുവിനും കുടുംബത്തിനും ജാലധാനിയുടെ പേരിൽ ആശംസിക്കുന്നു.

വിലാസം

C V Venu
Chenthara
Olanadu, Varappuzha PO
Ernakulam-683 517
Tel : 0484-2514547
Mob : 94958 19347

- ജോസഫ് സൈമൺ വിഎം/
മെയിന്റ് നൻസ്

വരൻ ദിലീപുമൊത്ത് ജീവിതത്തിലേക്ക് തിരിച്ചുവന്നു. ആശുപത്രിയുടെ മൂലയിലെവിടെയോ കിടന്നിരുന്ന ഒരു ദേഹമായിരുന്നു അസിസ്റ്റന്റ് സ്പെഷ്യൽ മാസ്റ്റർ വി കെ ശർമ്മയുടേത്. അദ്ദേഹവും അത്ഭുതകരമായി ചിതയിൽ നിന്നും രക്ഷപ്പെടുകയായിരുന്നു.

വിഷബാധയേറ്റവരെ രക്ഷപ്പെടുത്താൻ വളരെ സുലഭമായ ഒരു മറുമരുന്ന്ണ്ടായിരുന്നു. ഫോട്ടോഗ്രാഫർമാർ ഫോട്ടോഗ്രാഫിക് ഫിലിം പ്രോസസ്സ് ചെയ്യുമ്പോഴും പ്രിന്റ് ചെയ്യുമ്പോഴും ഉപയോഗിക്കുന്ന 'സോഡിയം തയോസൾഫേറ്റ്'. എല്ലാ ഫോട്ടോ സ്റ്റുഡിയോകളിലും ധാരാളമുള്ള വില കുറഞ്ഞ ഈ വസ്തു ഇത്തരത്തിലുള്ള വിഷബാധയ്ക്കുള്ള ഫലപ്ര

ദമായ മറുമരുന്ന് അറിഞ്ഞിരുന്നെങ്കിൽ ആയിരക്കണക്കിന് ആളുകൾ രക്ഷപെട്ടേനെ. മരണം താണുവന്നുത്തമാടുമ്പോൾ ഡോക്ടർമാർക്ക് നിസ്സഹായരായി, നിരായുധരായി നോക്കിനിൽക്കേണ്ടിവരില്ലായിരുന്നു. സജ്ജ ബാനോയ്ക്ക് മുത്തമകനെക്കൂടി നഷ്ടപ്പെടില്ലായിരുന്നു.

എന്റെ ആതിഥേയനോടു യാത്ര പറയാൻ സമയമായി. സമയം രണ്ടു മണിയോടടുക്കുന്നു. ശിവം എന്ന ഫോണിൽ വിളിച്ച് മൂന്നു മണിക്കാണ് ബിനായിലേക്കുള്ള ട്രെയിൻ എന്ന് ഓർമ്മിപ്പിച്ചു. ആതിഥേയനോട് യാത്ര പറഞ്ഞ് ഞങ്ങൾ പുറത്തേക്ക് കിറങ്ങി. ശ്രീതളപാനീയത്തേക്കാൾ മനസ്സിനും ഹൃദയത്തിനും കൂളിർമ്മ പകർന്നത് അവിടെ നിന്നും ലഭിച്ച കുലീനമായ

പെരുമാറ്റമാണ്. മടക്കയാത്രയിൽ ഭോപ്പാൽ ദുരന്തത്തിന്റെ സ്മാരകം - കുഞ്ഞിനെ കൈയ്യിലേന്തിയ അമ്മ - കണ്ടു. ഖാൻ വാഹനം ഒതുക്കിനിർത്തി.

“ഇതാണ് ആ ദുരന്ത സ്മാരകം, ഇവിടെ ഇറങ്ങുന്നില്ലേ” ഖാൻ ചോദിച്ചു.

“ഇല്ല” എന്ന എന്റെ മറുപടി.

ഖാൻ വിടാൻ ഭാവമില്ല “അതെന്താ?”

“ദുരന്തത്തിൽ മരണമടഞ്ഞ പതിനായിരങ്ങളുടെ ആത്മാക്കൾക്ക് ശാന്തി ലഭിക്കണമെങ്കിൽ ഇനിയൊരു വ്യാവസായിക ദുരന്തം ഉണ്ടാവതെന്തോക്കണം. അതാണ് ദുരന്തത്തിന്റെ ശരിയായ സ്മാരകം”

എന്റെ മറുപടി കേട്ട് ഖാൻ വാഹനം സ്റ്റാർട്ടാക്കി... ■

മുന്നക്ഷരം

■ രതീഷ് ജി/സി ആർ ഇ സി സി എസ്

ജനനമെന്ന മുന്നക്ഷരത്തിനും മരണമെന്ന മുന്നക്ഷരത്തിനുമിടയിൽ ജീവിതമെന്ന മുന്നക്ഷരം. ഒരു നിയോഗമായി, ഓരോ കഥാപാത്രങ്ങളായി നമ്മൾ ജീവിക്കുന്നു. ഏറെയില്ല നമുക്കൊട്ടിനീർക്കുവാൻ എന്ന നിത്യസത്യവും നെഞ്ചിലേറ്റി ചിലർ സന്തോഷത്തോടെ... ചിലർ കയ്പുനീരായി... ചിലർ അതിലേറെ ആഘോഷങ്ങളോടെ... എന്നിട്ടും.. എല്ലാവരും മരണമെന്ന “ആ മുന്നക്ഷരം”ത്തോടടുക്കുമ്പോൾ നിശ്ശബ്ദമാവുകയാണ്.

അകാലത്തിൽ എന്നെ പിരിഞ്ഞ എന്റെ പ്രിയ കൂട്ടുകാരൻ. അവന്റെ വേർപാട് മനസ്സിൽ തീർത്ത വേദന ചെറുതല്ല. സംഗീതം ഒരു ലഹരിയായി. പിന്നീ

ടെപ്പോഴോ മദ്യമെന്ന ലഹരി കൂടി അവന്റെ സഹയാത്രികനായി. ഒടുവിൽ അതുതന്നെ അവന്റെ ജീവിതത്തിൽ നിന്നുമുള്ള പടിയിറക്കത്തിന് ഹേതുവായി. ഒടുവിൽ ശ്മശാനത്തിന്റെ ചുളപ്പുരയിൽ അവൻ എരിഞ്ഞടങ്ങുമ്പോൾ മുകളിലേക്ക് ഉയർന്നു പൊങ്ങിയ പുകച്ചുരുളുകൾ നോക്കി നിൽക്കേ. പണ്ടങ്ങോ അവൻ കൂത്തിക്കുറിച്ച അവന്റെ തന്നെ വരികൾ എന്റെ മനസിനെ അസ്വസ്ഥമാക്കി... “ഞാനൊരു സാഹിത്യകാരനല്ല... ചിത്രം വരക്കാനറിഞ്ഞുകൂടാ... ആട്ടവും പാട്ടും അറിഞ്ഞുകൂടാ.. ജീവിതമെന്തെന്നറിഞ്ഞു കൂടാ...”

ജീവിതമെന്തെന്ന് അറിയാനാകാതെ.. അവൻ ഓടിയൊളിച്ചു. എല്ലാവരിൽ നിന്നും..

സ്വാർത്ഥത, അസൂയ, മനുഷ്യനെന്ന മൂഗാവസ്ഥയ്ക്ക് മാത്രം സഹജമായ ചില ബിംബങ്ങളെ സ്വയം ശിരസ്സിലേറ്റി നമ്മൾ പടവെട്ടി നേടിയെടുത്ത തെല്ലാം, ആ മുന്നക്ഷരത്തിന് മുന്നിൽ അടിയറവെച്ച് പരിത്യജിതനായി.. ഹതാശനായ്...പരാജിതനായ്... ഹതഭാഗ്യനായ്... വിരക്തിയോടെ, ഒരിക്കലും തീരാത്ത മോഹങ്ങളുടെ ആഴക്കടലും നീന്തിക്കയറി നടന്നകലുകയാണ്. ഒരിക്കലും തിരിച്ചുവരാനാകാത്തത്ര അകലേക്ക്... മരണമെന്ന ആ ഇരുട്ടിലേക്ക്.. അസ്തിത്വമില്ലാത്ത അസ്ഥിരതയിലേക്ക്... ആ ലോകത്തും നിനക്ക് പ്രത്യാശയുടേതാവട്ടെ... മനസ്സ് വ്യഥാ ആഗ്രഹിച്ചുപോവുകയാണ്... പ്രിയ സ്നേഹിതാ...

സുന്ദരികളും സുന്ദരന്മാരും

ഉറുബ്

■ ഡോ. ധന്യ രാജേഷ്,
W/o രാജേഷ് എം/എം ആന്റ് എസ്

മനുഷ്യവംശത്തിലെ എല്ലാ സുന്ദരികൾക്കും സുന്ദരന്മാർക്കുമായാണ് ഉറുബ് ഈ കൃതി സമർപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്. മലയാള ഭാവന കൈവരിച്ച എക്കാലത്തെയും വലിയ വിജയങ്ങളിലൊന്നാണിത്. മനുഷ്യൻ എന്ന മനോഹര പദത്തെക്കുറിച്ച് ഇത്രയേറെ വികാരനിർഭരമായി പ്രതിപാദിക്കുന്ന കൃതികൾ മലയാളത്തിൽ വേറെയില്ലെന്നു തന്നെ വേണം പറയാൻ.

ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധകാലത്തെ വടക്കേ മലബാറിലെ ജീവിതത്തിൽ നിന്നും തുടങ്ങി ചിലാഫത്ത് പ്രസ്ഥാനം, മലബാർ കലാപം, ദേശീയ പ്രസ്ഥാനം, തൊഴിലാളി മുന്നേറ്റങ്ങൾ, രണ്ടാം ലോക മഹായുദ്ധം, കിറ്റ് ഇന്ത്യാസമരം, കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് സംഘടനാ പ്രവർത്തനങ്ങൾ എന്നിവയിലൂടെയെല്ലാം കയറിയിറങ്ങി സ്വാതന്ത്ര്യ പ്രാപ്തിയുടെ പടിപ്പുരയിലെത്തി നിൽക്കുന്ന ഒരു കാലപരിധിയിൽ കേരളത്തിലെ രാഷ്ട്രീയ-സാമൂഹ്യ-കുടുംബ ജീവിത പരിണാമങ്ങൾ

അനവധി വ്യക്തി ജീവിതങ്ങളിലൂടെ പ്രതിഫലിപ്പിക്കുകയാണ് ഈ കൃതിയിൽ. മൂന്നു പതിറ്റാണ്ടോളം പോന്ന കാലയളവിൽ മൂന്നു തലമുറകൾ ആടിച്ചമച്ച ജീവിതത്തിന്റെ ഇതിഹാസ സ്പർശമുള്ള ആവിഷ്കാരമാണിത്.

ഏഴു ദീർഘകഥകൾ ഈ ചേർന്ന് ഒരു നോവലിന്റെ രൂപം പ്രാപിക്കുന്ന രീതിയിലാണ് ഇതിന്റെ ഘടന. വ്യക്ത്യനുഭവങ്ങൾക്ക് പശ്ചാത്തല ഘടകങ്ങളായി ചരിത്രസംഭവങ്ങൾ മാറുകയാണോ അതോ ചരിത്രാനുഭവങ്ങളുടെ അരങ്ങായി വ്യക്തിബന്ധങ്ങൾ മാറുകയാണോ എന്ന് സംശയം തോന്നുമാറാൻ കഥാപാത്രസൃഷ്ടി. തനി ഉൽകൃഷ്ടന്മാരോ, തനി നികൃഷ്ടന്മാരോ ഇതിലില്ല; വെറും സാധാരണ മനുഷ്യർ മാത്രം. അവരാകട്ടെ വിധാസക പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ഏർപ്പെടുന്ന സന്ദർഭത്തിൽ പോലും വികാരോഷ്മളങ്ങളായ ഹൃദയങ്ങളെക്കൊണ്ട് സുന്ദരികളും സുന്ദരന്മാരുമായേ തോന്നൂ. അതേ, സ്വതേ മനുഷ്യർ സുന്ദരന്മാരാണ്; സുന്ദരികളുമാണ്.

ഈ നോവലിലെ സ്ത്രീപുരുഷ ബന്ധങ്ങളെല്ലാം സവിശേഷത നിറ

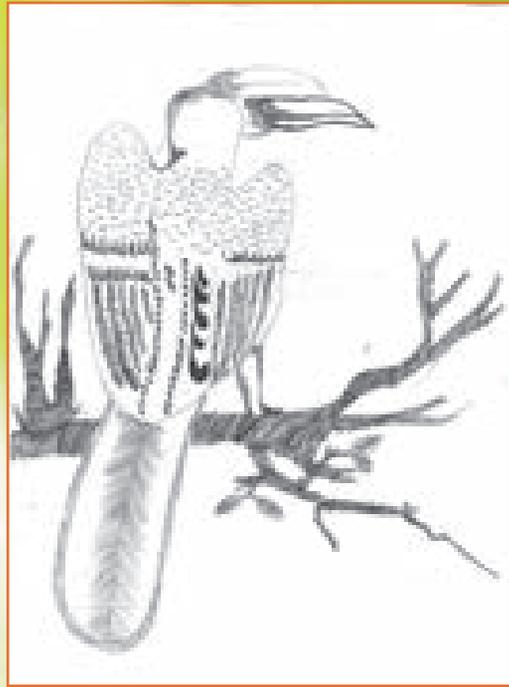

ഞ്ഞവയാണ്. പ്രണയാനുഭവങ്ങളെ നന്നു വിളിക്കാവുന്ന ചില ബന്ധങ്ങളും ദാമ്പത്യമെന്നു വിളിക്കാവുന്ന ചില ബന്ധങ്ങളും പ്രമേയത്തിലുൾപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. വൈവാഹിക ബന്ധങ്ങൾ സാമൂഹിക കാരണങ്ങളാൽ രൂപപ്പെട്ടവയാണ്.

ഉദാര മാനവികതയുടെ ഉന്നത മണ്ഡലങ്ങളിലേക്ക് ഉറച്ച ചുവടുകളുമായി മുന്നേറുന്ന മനുഷ്യ സമൂഹത്തിന്റെ കഥയാണിത്. ഇരുൾ തിങ്ങിയ ഈ ലോകത്തിലെ സുന്ദരികളും സുന്ദരന്മാരും അവരാണ്.

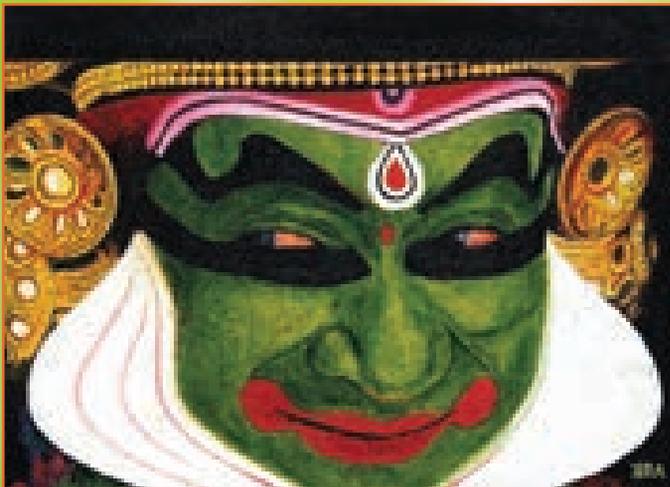
Sahana J, Std VI, D/o R Jeyanthinathan/Mfg

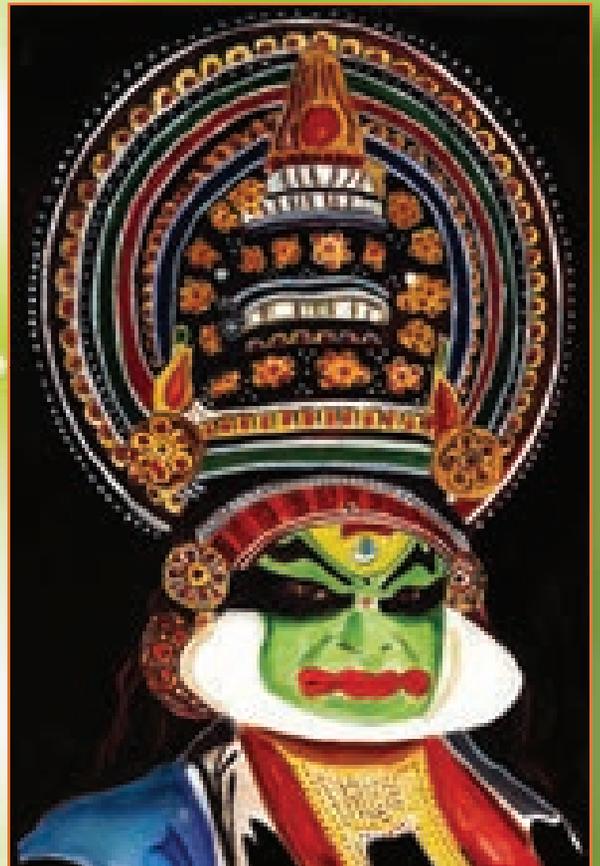
Lithun Krishna BL, Std III,
S/o Lathakumari VR/P&CS

Noyal George K, Std IX, S/o Robert Jeejo/Finance

Painting by Ajesh KR/P&U

Painting by Sunilkumar CB/CQCL

भारत पेट्रोलियम कॉर्पोरेशन लिमिटेड
कोच्चि रिफ़ाइनरी

Bharat Petroleum Corporation Limited
Kochi Refinery

SAFETY
WEEK 2016
4 - 11 March

SAFETY WEEK COMPETITIONS

Slogan writing

Now open! Drop your Safety Slogans in the drop box kept in Room No. 243. Last date : 29th Feb 2016

Tool box talk

Wednesday, the 2nd March 2016 at Main Conference Hall from 1500 hrs onwards

Poster designing

Thursday, the 3rd March 2016 at Officers' Canteen Hall from 0845-1145 hrs

Essay writing

Thursday, the 3rd March 2016 at Officers' Canteen Hall from 1330-1630 hrs

SCBA Wearing

Saturday, the 5th March 2016 from 1030-1630 hrs at various locations

Table top mock drill

Monday, the 7th March 2016 at Main Conference Hall, from 1500 hrs onwards

Quiz

Tuesday, the 8th March 2016 at Main Conference Hall from 1400 hrs onwards

Skit

Wednesday, the 9th March 2016 at CRS Auditorium from 1800 hrs onwards

EYE opener - find flaws

Thursday, the 10th March 2016 at Main Conference Hall 1500 hrs onwards

SAFE BEHAVIOUR
SAFE WORKPLACE

Actively participate
Attractive prizes await you !!